

Puolivuosikatsaus 1–6 2026

Sisällys

Hyvinvointialuejohtajan katsaus	3
Konsernipalveluiden toimialajohtajan katsaus	4
Pelastustoimen toimialajohtajan katsaus	8
Sosiaali- ja terveystalveluiden toimialajohtajan katsaus	10
Perhe- ja sosiaalipalveluiden vastuualuejohtajan katsaus	13
Ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden vastuualuejohtajan katsaus	18
Terveystenhuollon palveluiden vastuualuejohtajan katsaus	22
Palvelutuotannon tukipalveluiden vastuualuejohtajan katsaus	26
Henkilöstökatsaus	29
Taloustkatsaus	31

Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Meitä hyväksilaisia on reilu 12 000 ammattilaista. Olen työstämme erittäin ylpeä. Olemme tämän vuoden aikana muun muassa tehneet kotihoidossa noin 300 000 tuntia asiakastyötä ja palvelleet jo 3 369 asiakasta (23 234 käyntiä) lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluissa. Erikoissairaanhoidon yli kuusi kuukautta jonottaneita on enää 406 potilasta (viime elokuussa 1 936) ja perusterveydenhuollossa omalääkäri/omahoitaja on jo 53 %:lla alueen asukkaista kesäkuun lopussa. Välinehuoltajat ovat puhdistaneet 734 940 instrumenttia ja ruokapalvelujen ammattilaiset ovat valmistaneet 435 716 lounasta, ja pelastuslaitos on hoitanut 2 205 pelastustehtävää sekä 1 765 onnettomuuksien ehkäisyn valvontatehtävää. Tästä ja kaikesta muustakin työstä iso kiitokseni jokaiselle Keski-Suomen hyvinvointialueen ammattilaiselle!

Työmme laatu on myös ollut hyvää. Asiakaspalautteissa saamme kiitoksia kohtaamisistamme ja ammattitaidoistamme. Olemme myös kiinnittäneet huomiota vaikuttavuuteen eli siihen, että kaikella mitä teemme, tulee olla keskisuomalaisten ihmisten terveyttä, turvallisuutta tai hyvinvointia edistävä vaikutus. Tätä voimme edelleen kehittää ottamalla järjestelmällisesti käyttöön vaikuttavuuden mittaamisen.

Taloudenpidossa olen tyytyväinen siihen, että emme joutuneet aluejakoselvitykseen. Arviointiryhmä vakuuttui siitä, että meillä on itsenäisenä alueena riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset selviytyä alijäämämme kattamisesta. Tästä kiitokseni kaikille tämän eteen työtä tehneille.

Huomiomme tulee edelleenkin kohdistua varojemme viisaaseen käyttöön, jotta pystymme turvaamaan laadukkaat sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut myös tulevaisuudessa. Tämä on täysin tehtävissä. Rahaa voi säästää esimerkiksi kehittämällä hankintoja, järjestämällä palveluita tuotantotapalaskelmien mukaan tai löytämällä kumppaniemme kanssa uusia win-win ratkaisuja. Voimme toimia aiempaa fiksummin ja vaikuttavammin, jolloin saamme samalla resursseilla aiempaa enemmän aikaiseksi. Sujuva toimintamme on myös asiakkaidemme ja potilaidemme etu. Tätäkin olemme jo tehneet, ja nyt voimme kehittyä edelleen huomioimalla tämän järjestelmällisesti kaikessa toiminnassamme.

Uudet tavat tehdä asioita ovat tervetulleita, kunhan ne lähtevät tarpeesta, kuten arjen havainnoista tai toimintatietojemme pohjalta, sekä tuottavat hyötyä, kuten asiakastyytyväisyyttä tai työnteon sujuvuutta. Oman työn kehittäminen kuuluukin meille kaikille. Jokainen voi omalla panoksellaan tehdä työarjesta sujuvampaa. Kehittämisen tavoitteena on, että asiakkaiden ja potilaiden on helppo hakeutua palveluihin, he voivat luottaa saavansa apua silloin kun sitä tarvitsevat ja tulevat kohdatuksi hyvin.

Hyvinvointialueen kehittäminen jatkuu edelleen. Haluamme tehdä sitä myös yhdessä kumppaneidemme, kuntien, järjestöjen, yritysten, seurakuntien ja paikallisen toimijaverkoston kanssa. Jokainen yhteinen kehittämisaskel vie meitä eteenpäin kohti entistä ihmislähtöisempiä ja laadukkaampia palveluja keskisuomalaisten arjen tueksi.

Piia Vuorela, hyvinvointialuejohtaja

Konsernipalveluiden toimialajohtajan katsaus

Ensimmäisen vuosipuoliskon 2026 keskeisimpiä valmisteltuja asioita konsernipalveluissa ovat olleet palveluverkko 2.0 päätöksen toimeenpano, lisärahoituksen valmisteluprosessi, lainanottovaltuuden hakeminen sekä arviointimenettelytyöryhmän työskentely. Lisäksi Itä-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen päivittäminen on käynnistetty ja laadittu yhtiökohtainen suunnitelma varautumiseksi mahdollista hankintalain uudistusta varten. Edunvalvontaa on jatkettu ja sen tavoitteena on, että hyvinvointialueiden rahoitusmalli toteutus olisi oikeudenmukainen alueita kohtaan. Aluehallitus hyväksyi edunvalvontasuunnitelman kokouksessaan 14.4.2026.

Palveluverkko 2.0

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston 9.12.2025 tekemästä sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluverkkopäätöksestä tehtiin 12 aluevalitusta Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Aluehallitus antoi kokouksessaan 10.2.2026 lausuntonsa hallinto-oikeudelle. Lausunnoissa esitettiin, että aluevalitukset on hylättävä perusteettomina ja ettei palveluverkkopäätöksen täytäntöönpanoa tulisi kieltää tehtyjen aluevalitusten vuoksi. Palveluverkkomuutokset odottivat alkuvuoden Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöstä täytäntöönpanoluvasta, jonka aikana toimeenpanosuunnitelmaa kuitenkin valmisteltiin. Hallinto-oikeus antoi välipäätöksensä 26.2.2026, että palveluverkon täytäntöönpanon kieltämiselle ei ole aihetta. Toimeenpano käynnistettiin tämän jälkeen välittömästi erillisen aikataulun mukaisesti. Ensimmäiset muutokset toteutettiin neuvoloiden ja suun terveydenhuollon osalta jo maaliskuussa 2026, mutta pääsääntöisesti muutokset näkyvät asukkaille huhtikuusta 2026 alkaen ja palveluverkkopäätöksen mukaiset muutokset on pääosin toimeenpanttu syksyyn 2026 mennessä.

Lisärahoitus

Keski-Suomen hyvinvointialue haki (AH 26.11.2025) valtiovarainministeriöltä hyvinvointialueiden rahoituslain (617/2021) 11 ja 26 §:n mukaista lisärahoitusta 46,0 miljoonaa euroa tilivuodelle 2025. Haettu summa vastaa hyvinvointialueen arviota vuoden 2025 rahoituksen vajeesta pitkäaikaisdiagnoosien puutteitten takia. Lisärahoitushakemuksen jättämisen jälkeen Valtiovarainministeriö asetti 16.12.2025 rahoituslain 26 §:ssä tarkoitetun valmisteluryhmän lisärahoitusta koskevan päätöksen valmistelua varten. Valmisteluryhmään kuului edustajia sekä ministeriöistä että hyvinvointialueelta. Valmisteluryhmän toimikausi oli 17.12.2025-10.3.2026. Valtioneuvosto päätti 26.3.2026, että se ei myönnä lisärahoitusta Keski-Suomen hyvinvointialueelle. Ministeriöt ja Keski-Suomen hyvinvointialue eivät saavuttaneet valmisteluryhmässä yhteistä näkemystä hyvinvointialueen oikeudesta lisärahoitukseen. Aluehallitus päätti hakea lisärahoituspäätökseen muutosta 28.4.2026/105.

Arviointimenettely

Valtiovarainministeriö käynnisti 17.6.2025 Keski-Suomen hyvinvointialueen arviointimenettelyn (VN/19137/2025). Arviointimenettelyn aloituspäätöksessä todetaan, että Keski-Suomen hyvinvointialueen vuosien 2023 ja 2024 tilinpäätösten perusteella hyvinvointialue täyttää hyvinvointialueesta annetun lain 123 §:n edellytyksistä vuosikatteen ja poistojen suhteeseen sekä laskennalliseen lainanhoitokatteeseen liittyvän edellytyksen. Alueelle on myös myönnetty hyvinvointialueesta annetun lain 15 § 3 momentissa tarkoitettu lainanottovaltuus.

Arviointiryhmä kokoontui 9.9.2025-13.05.2026 välisenä aikana yhteensä 11 kertaa. Kokouksista laadittiin pöytäkirjat arviointiryhmän jäsenten hyväksyttäväksi. Pöytäkirjoihin sisältyivät arviointiryhmän johtopäätökset, suositukset ja toimenpide-ehdotukset omina kohtinaan. Arviointiryhmän työskentelyn aluksi laadittiin työsuunnitelma, joka hyväksyttiin arviointiryhmän ensimmäisessä kokouksessa 9.9.2025. Työsuunnitelmaa päivitettiin tarvittaessa arviointiryhmän työskentelyn edetessä.

Arviointiryhmän loppuraportti valmistui 13.5.2026. Arviointiryhmä katsoi loppuraportissa, että Keski-Suomen hyvinvointialueella on taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset selvittää tehtävistään sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen palveluiden järjestäjänä. Aluevaltuusto hyväksyi loppuraportin 9.6.2026 ja sitoutui arviointiryhmän loppuraportin liitteenä olevan talouden sopeuttamisen toimenpideohjelman toteuttamiseen arviointiryhmän edellyttämällä tavalla siten, että hyvinvointialueen taseeseen kertyneet alijäämät katetaan vuoteen 2030 mennessä. Talouden kehitysura tarkoittaa käytännössä sitä, että vuosina 2027-2030 hyvinvointialueen tulee toteuttaa uusia talouden sopeuttamispäätöksiä noin 170 miljoonan euron edestä, joka vastaa noin 12 % hyvinvointialueen vuotuisista toimintakuluista.

Hankintalain uudistaminen

Edustakunta on hyväksynyt hankintalain uudistuksen ja se tuli voimaan 18.6.2026. Uudistuksella halutaan edistää markkinoiden toimivuutta, lisätä kilpailua ja kilpailuneutraalisuutta sekä huomioida huoltovarmuuteen liittyviä tarpeita julkisissa hankinnoissa. Laki on tullut voimaan siirtymäsäännösin. Merkittävin muutos lakiesityksessä on sidosyksikköhankintojen sääntely siten, että sidosyksikköhankinnan toteuttamiselle on asetettu 10 prosenttiyksikön vähimmäisomistusosuutta koskeva vaatimus 1.7.2027 alkaen. Muutos vaikuttaa Keski-Suomen hyvinvointialueella yhteensä 16 eri yhtiön kanssa tehtyihin sidosyksikköhankintasopimuksiin. Alkuvuoden aikana on laadittu yhtiökohtainen suunnitelma siitä, missä yhtiöissä on tarkoituksenmukaista jatkaa asiakasomistajana tai vaihtoehtoisesti miten vastaavat palvelut hankitaan jatkossa. Hankintalain muutoksen myötä suunnitelmaa aletaan toimeenpanemaan. Vuoden 2026 talousarviossa on 1,0 miljoonaa euron varaus mahdollisiin osakehankintoihin.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu sairaanhoitopiirin peruspääoman alentamisesta

Korkein hallinto-oikeus ei myöntänyt valituslupaa 2.6.2026 tekemällään ratkaisullaan Keski-Suomen sairaanhoitopiirin vuoden 2022 tilinpäätöksen hyväksymistä ja sairaanhoitopiirin peruspääoman alentamatta jättämistä koskevassa asiassa. Hallinto-oikeus oli aiemmin ratkaissut asian niin, että Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuuston kesäkuussa 2023 tekemän päätös sairaanhoitopiirin vuoden 2022 tilinpäätöksen hyväksymisestä ja peruspääoman alentamatta jättämistä olivat lainmukaisia. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun myötä riita-asia on loppuun käsitelty. Käytännössä korkeimman hallinto-oikeuden päätös tarkoittaa sitä, että Keski-Suomen hyvinvointialueen rahoitusasema paranee 24,0 M€. Tulosvaikutusta päätöksellä ei ole.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden ratkaisu palveluverkko 1.0 päätöksestä

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuusto teki päätöksen koskien sosiaali- ja terveystalouden ensimmäisen vaiheen palveluverkkoa 11.6.2024/38. Aluevaltuuston päätöksestä tehtiin valitusajan puitteissa kolme aluevalitusta Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus on antanut asiassa ratkaisun 22.5.2026, jonka mukaan se on hylännyt kaikki aluevaltuuston päätöksestä tehdyt valitukset tutkituilla osin.

Talouden toteuma

Konsernipalveluiden tammi-kesäkuun toimintakatteen toteuma on -136,4 M€ ja se on 11,0 M€ matalampi kuin vastaavalle ajanjaksolle jaksotettu talousarvio, joka ennakoiti talouden toteutumista talousarviota paremmin. Toimintakulut ovat olleet ensimmäisellä vuosipuoliskolla -142,1 M€ ja ne ovat toteutuneet vaikuttavien sopeuttamistoimien ansiosta -3,9 M€ (-2,6 %) pienempinä kuin edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana. Riskejä talouden toteumaan loppuvuoden osalta aiheuttavat kiristynyt Lähi-idän tilanne ja sen seurauksena kohonneet energian, raakaöljyn ja mm. ICT-laitteiden komponenttien hinnat. Erityisesti sähkön hinnan ennustetaan kohoavan loppuvuonna. Myös aineiden, tavaroiden ja tarvikkeiden saatavuusongelmat ovat kasvaneet.

Konsernipalveluiden vuoden 2026 talousarvio sisältää 11,3 M€ sopeuttamistoimenpiteet. Merkittävin sopeutustoimenpide on palveluverkko 1.0 toimeenpano sekä palveluverkko 2.0 mukaiset säästöt erityisesti tilapalveluissa ja palvelutuotannon tukipalveluissa. Palveluverkko 1.0 ratkaisu ja tilojen käytön tehostaminen on arvioitu tuovan vuodelle 2026 noin 4,0 miljoonan euron säästöt tilakustannuksista. Palveluverkkoratkaisun 2.0 on arvioitu tuovan vuodelle 2026 noin 3,5 miljoonan euron tilavuokrasäästöt (kokonaisvuosivaikutus 7,8 miljoonaa euroa) ja palvelutuotannon tukipalveluiden osalta noin 0,4 miljoonan euron säästöt (kokonaisvuosivaikutus 0,9 miljoonaa euroa). Muita sopeutustoimenpiteitä ovat kulttuuri- ja liikuntaedun tauottaminen vuodelle 2026, työterveyshuollon rajaukset, henkilöstöpoistuman hyödyntäminen sekä palvelu- ja tarvikkehankintojen, lisenssikulujen, koulutus- ja matkustuskustannuksien jne. supistaminen.

Konsernipalveluihin talouden sopeuttamistoimenpiteet tulevat ensimmäisen vuosipuoliskon talouden seurantatietojen perusteella toteutumaan lukuun ottamatta palveluverkko 2.0 ratkaisulle asetettua tilavuokrasäästöä. Alkuperäisestä 3,5 M€ säästötavoitteesta jää

toteutumatta noin 1,5 M€ johtuen toimeenpanon viivästymisestä aluevalituksien vuoksi. Vaje kuitenkin saadaan kompensoitua tilapalvelun sisällä esim. muuta tilankäyttöä tehostamalla. Talousarvion toteuttamiseksi on jatkettu tiukkaa talouspolittikkaa henkilöstötäyttyjen ja hankintasopimuksien osalta. Konsernipalveluissa on myös laadittu henkilöstön lomautussuunnitelmat aluehallituksen 16.12.2025 hyväksymien lomautusperiaatteiden mukaisesti. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla lomarahojen vaihdoista vapaaksi, lomautuksista ja palkattomista säästövapaista on saavutettu hyvinvointialueella noin 2,5 M€ säästöt, josta konsernipalveluiden toimialalla noin 0,5 M€. Myös lomapalkkavelkaa on onnistuttu pienentämään. Toimialan vakituisen henkilöstön määrä kesäkuun 2026 lopussa oli 1466 henkilöä, ja se on 30 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten vastaavana ajankohtana.

Konsernipalveluiden toimialan tilinpäätöksen ennustetaan toteutuvan kokonaisuutena 3,1 M€ muutettua talousarviota paremmin. Vastuualueittain tarkasteltuna Palvelutuotannon tukipalvelut ennustetaan toteutuvan 0,8 M€, Strategian ja järjestämisen 0,2 M€ ja Johtamisen tukipalveluiden 2,1 M€ muutettua talousarviota paremmin.

(1000 €)	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Tilinpäätös ennuste 2026	Ennustettu poikkeama 2026	Muutos TPE 2026- TP 2025	Toteuma 1-6/2025	Toteuma 1-6/2026	Muutos 1-6 (2025-2026)	Muutos-% 1-6 (2025-2026)
☐ TOIMINTAKATE	-263 906	-289 174	-286 104	3 071	-22 198	-139 213	-136 354	2 860	-2,1
☐ 1 Konsernipalvelut	-263 906	-289 174	-286 104	3 071	-22 198	-139 213	-136 354	2 860	-2,1
10 Strateginen johtaminen ja järjestäminen	-10 356	-10 394	-10 194	200	163	-6 469	-3 577	2 892	-44,7
11 Johtamisen tukipalvelut	-170 185	-186 470	-184 400	2 070	-14 215	-90 354	-87 930	2 424	-2,7
12 Palvelutuotannon tukipalvelut	-83 365	-92 311	-91 510	801	-8 145	-42 390	-44 846	-2 456	5,8

Taulukko1: Konsernipalveluiden toimialan talouden toteuma 1–6/2026 (ulkoiset erät)

Pelastustoimen toimialajohtajan katsaus

Pelastustoimen toimialalla, Keski-Suomen pelastuslaitoksella, lakisääteiset hyvinvointialueen pelastuslaitoksen palvelut ovat edenneet suunnitelmallisesti tarkastelujaksolla 1–6/2026. Merkittäviä poikkeamia palveluissa ei ole ollut.

Pelastustoiminnan tehtävät ovat tarkastelujaksolla hieman lisääntyneet verrattuna vuoteen 2025. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluissa, ohjauksessa, neuvonnassa, turvallisuusviestinnässä ja pelastustoimen valvontatehtävissä, suoritemäärät ovat edenneet suunnitelmallisesti vuoden 2026 valvontasuunnitelman mukaisesti. Ensimmäisen puolivuotiskauden aikana on valmistelu kansallisen toimialasidonnaisen Onnettomuuksien ehkäisyn -tietojärjestelmän käyttöönottoa.

Pelastustoimen varautumisen ja väestönsuojelun palveluissa toiminta on edennyt suunnitelmallisesti. Toimintavuoden painopisteinä ovat edelleen maakunnan evakuoitisuunnittelu viranomais- ja kuntayhteistyön kanssa, pelastuslaitoksen henkilöstön väestönsuojelukoulutukset, aktiivinen osallistuminen hyvinvointialueen yhteisen varautumisen kehittämistyöhön sekä Keski-Suomen kokonaisturvallisuuden kehittäminen maakunnan turvallisuus- ja valmiustoimikunnassa (KSTURVA) ja sen sihteeristössä.

Henkilöstöresurssien osalta ei ole tapahtunut merkittäviä poikkeamia ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Pelastustoiminnan palvelut on tuotettu minimitoituksella päätoimisen ja sopimushenkilöstön toimesta, ylityökertymä ei ole lisääntynyt. Onnettomuuksien ehkäisyssä, pelastustoimen valvontatehtävissä, on riskiperusteiseen tarpeeseen ja sen perusteella laadittuun valvontasuunnitelmaan nähden kahden (2) henkilötyövuoden vajeaus.

Tammikuun 2026 aikana käsiteltiin Keski-Suomen hyvinvointialueen arviointimenettelyssä pelastustoimen palveluiden tarkastelu loppuun ja annettiin hyvinvointialueen pelastustoimelle arviointiryhmän suositukset. Valtion ohjauksen mukaisia toimenpiteitä on aloitettu toteuttamaan jo vuoden 2025 aikana ja jatketaan kuluvana toimintavuonna. Itäisen yhteistyöalueen (YTA) pelastuslaitosyhteistyötä kehitetään suunnitelmallisesti ja tuloksekkaasti.

Talouden toteuma

(1000 €)	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Tilinpäätös ennuste 2026	Ennustettu poikkeama 2026	Muutos TPE 2026- TP 2025	Toteuma 1-6/2025	Toteuma 1-6/2026	Muutos 1-6 (2025-2026)	Muutos-% 1-6 (2025-2026)
TOIMINTAKATE	-24 872	-25 058	-25 056	2	-184	-12 433	-12 696	-263	2,1
2 Pelastustoimi	-24 872	-25 058	-25 056	2	-184	-12 433	-12 696	-263	2,1
20 Keski-Suomen pelastuslaitos	-24 872	-25 058	-25 056	2	-184	-12 433	-12 696	-263	2,1

Taulukko 2: Pelastustoimen toimialan talouden toteuma 1–6/2026 (ulkoiset erät)

Keski-Suomen pelastuslaitoksen tammi-kesäkuun toimintakatteen (ulkoiset erät) toteuma on lähes raportointijaksolle jakotetun talousarvion mukainen. Tilinpäätösennusteeseen on huomioitu poistot, tulevat työ- ja virkaehtosopimusten mukaiset yleiskorotukset, paikallisten

sopimusten vaikutukset sekä ennakoitu lomapalkkavelka. Tämä ennakoi toimintavuoden talouden toteumista talousarvion mukaisesti.

Hyvinvointialueen ja toimialalle päätetyt sopeuttamistoimenpiteet etenevät suunnitelmallisesti. Vuoden 2026 talouden sopeuttamistoimenpiteenä pelastuslaitoksen käyttötaloudesta säästetään 0,48 M€, joka kohdistuu henkilöstöresurssien vähentämiseen (viransijaiset, varallaolojen vähentäminen). Sopeuttamistoimenpiteiden tavoitteet ennakoidaan toteutuvan täysmääräisesti. Hyvinvointialueen päättämät henkilöstön lomautukset toteutetaan lomautussuunnitelman mukaisesti sekä lomapalkkavelkaa pienennetään suunnitelmallisesti.

Sosiaali- ja terveystalouden toimialajohtajan katsaus

Sosiaali- ja terveystalouden toimialajohtajan katsaus

Vuoden 2026 ensimmäinen vuosipuolisko oli sosiaali- ja terveystalouksissa merkittävien muutosten toimeenpanon aikaa. Toimialajohtamisen vastuut muuttuivat kevään aikana, ja samalla käynnistettiin ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden vastuualuejohtajan rekrytointi. Toiminnan painopisteenä olivat palveluverkkopäätösten toimeenpano, toimintamallien uudistaminen sekä henkilöstön ja asukkaiden osallistaminen muutosten valmisteluun ja toteutukseen. Hallinto-oikeuden käsittelyn aiheuttamasta viiveestä huolimatta palveluverkon muutokset ovat edenneet pääosin suunnitellusti.

Arviointimenettelyn toimenpiteiden toimeenpano käynnistyi keväällä, ja samalla valmisteltiin vuosien 2026–2030 talouden tasapainottamiseen liittyviä rakenteellisia uudistuksia. Tavoitteena on uudistaa palvelurakennetta, vahvistaa palvelujen vaikuttavuutta sekä turvata talouden kestävyys.

Talouden ja toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Sosiaali- ja terveystalouden toimialan talouden toimintakatteen toteuma tammi–kesäkuussa on 494,7 M€. Toimintakatteen toteuma on jaksotetun talousarvion mukainen. Toteuma on 3,1 % edellisen vuoden vastaavan ajankohdan toteumaa pienempi. Toimintakulut ovat 568,5M€, joka on 2,2 % vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Toimintatuottoja on toteutunut 73,8M€, joka on 13 % jaksotettua talousarviota suurempi.

Henkilöstömenot ovat toteutuneet talousarviota paremmin. Sen sijaan asiakaspalvelujen ostoissa on edelleen ylityspainetta erityisesti sosiaalihuollon yksilöllisiin palvelupäätöksiin ja erikoissairaanhoidon palvelutarpeisiin liittyen. Ostopalvelujen kustannusten hallintaa on vahvistettu kehittämällä päätöksenteon ennakoitua ja seuranta. Erikoissairaanhoidon hoitotakuun jononpurkua on toteutettu ensisijaisesti oman toiminnan ja toimintaprosessien kehittämisen avulla.

Loppuvuoden taloustavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että päätetyt sopeuttamistoimenpiteet toteutuvat suunnitellusti ja niiden vaikutukset näkyvät käytännön asiakas- ja potilastyössä.

Palveluverkon toimeenpanon eteneminen

Hallinto-oikeus antoi 26.2.2026 välipäätöksen, joka mahdollisti palveluverkkopäätöksen toimeenpanon aluevalituksista huolimatta. Toimeenpano käynnistyi noin kuukauden viiveellä ja on edennyt pääosin suunnitellusti. Viive aiheutti osin jatkovuokrasopimuksia, mikä heikentää palveluverkkouudistuksen taloudellisten tavoitteiden toteutumista vuonna 2026.

Palveluverkon muutokset perustuvat ennen kaikkea palvelujen järjestämis- ja toimintamallien uudistamiseen. Samalla on edistetty ostopalvelusopimusten päättämistä ja palvelujen siirtämistä omaan tuotantoon.

Ikääntyneiden palveluissa ympärivuorokautisen asumisen paikkamäärää on vähennetty vastaamaan paremmin arvioitua palvelutarvetta. Muutoksen rinnalla kehitetään kotiin vietäviä, ennaltaehkäiseviä ja vaikuttavia palveluja sekä vahvistetaan palvelurakenteen uudistamista ja ikääntyneiden omalääkäri työ ennaltaehkäisee ikääntyvän väestön palvelutarvetta ja toisaalta tukee palveluissa olevien ikääntyneiden terveyden ja toimintakyvyn ylläpitoa.

Toimipistemuutokset ovat vaikuttaneet henkilöstön sijoittumiseen ja tehtäväkuviin. Muutokset on valmisteltu yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa, ja valtaosalle henkilöstöstä voidaan tarjota korvaavia tehtäviä. Lopulliset henkilöstövaikutukset tarkentuvat toimeenpanon edetessä.

Arviointimenettelyn toimenpiteiden toimeenpano

Arviointimenettelyn toimeenpano on käynnistynyt suunnitellusti. Toimenpiteet kohdistuvat erityisesti palvelurakenteen uudistamiseen, toimintamallien kehittämiseen sekä palvelujen kustannusvaikuttavuuden parantamiseen. Tavoitteena on varmistaa, että palvelut vastaavat alueen palvelutarvetta ja tuotetaan taloudellisesti kestävällä tavalla.

Sopeuttamistoimenpiteiden eteneminen

Talousarvioon sisältyvien sopeuttamistoimenpiteiden toimeenpano on edennyt osittain suunnitellusti, toteutumista seurataan säännöllisesti. Yksittäisten toimenpiteiden vaikutukset jäävät näyttävät ennakoitua pienemmiksi tai kaikki toimenpiteet eivät toteudu suunnitellusti, näihin on valmisteltu korvaavia toimenpiteitä talousarvion tavoitteiden saavuttamiseksi ja ne toimeenpannaan välittömästi talouden toteutumiseksi suunnitellusti.

Toimialan vuodelle 2026 suunnitellut sopeuttamistoimenpiteet ovat kumulatiivisesti säästäneet 13,7 M€. Tavoitteena on 41,728 M€ säästövaikutus, mikä ennusteen mukaan tullaan vuoden aikana saavuttamaan suunniteltujen ja korvaavien toimenpiteiden kautta.

Toiminnan kehittäminen ja tiedolla johtaminen

Toiminnan kehittämisen painopisteenä ovat palveluketjujen sujuvuuden parantaminen, palvelujen integraation vahvistaminen sekä kustannusvaikuttavuuden lisääminen. Käytännössä tämä tarkoittaa palvelujen kohdentamista asiakkaan tarpeen mukaisesti siten, että vältetään päällekkäisiä palveluja, tarpeettomia siirtymiä ja viiveitä sekä vahvistetaan ennaltaehkäiseviä ja oikea-aikaisia palveluja.

Kehittämisessä siirrytään yksittäisten palvelujen optimoinnista koko palveluketjun johtamiseen. Tämä edellyttää yhteisiä tavoitteita, tiivistä yhteistyötä eri palveluiden välillä sekä yhtenäisiä toimintamalleja. Asiakkaat ja potilaat ovat hyvinvointialueen yhteisiä asiakkaita, ja palveluiden tehtävänä on varmistaa sujuvat siirtymät, tarkoituksenmukainen hoito ja kuntoutus sekä mahdollisuuksien mukaan kotiutuminen omaan kotiin oikea-aikaisen tuen avulla.

Tiedolla johtamista on vahvistettu ottamalla käyttöön FOKUS-raportointimalli, joka tukee palveluketjujen, toiminnan ja talouden kokonaisvaltaista seuranta. Tavoitteena on tunnistaa kehittämiskohteet aiempaa paremmin ja varmistaa, että käytettävissä olevat voimavarat kohdentuvat vaikuttavasti asiakkaiden palvelutarpeisiin.

Yhteenveto

Vuoden 2026 ensimmäinen vuosipuolisko on ollut laajojen rakenteellisten muutosten toimeenpanon aikaa. Talous ja toiminta ovat edenneet pääosin suunnitellusti, mutta tavoitteiden saavuttaminen edellyttää edelleen määrätietoista toimeenpanoa, systemaattista seuranta sekä tiedolla johtamista ja lisäsäästötoimenpiteitä. Keskeistä on varmistaa, että palvelurakenteen uudistukset, palveluketjujen kehittäminen ja talouden tasapainottamistoimet toteutuvat suunnitellusti ja tukevat palvelujen vaikuttavuutta sekä taloudellista kestävyyttä.

(1000 €)	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Tilinpäätös ennuste 2026	Ennustettu poikkeama 2026	Muutos TPE 2026- TP 2025	Toteuma 1-6/2025	Toteuma 1-6/2026	Muutos 1-6 (2025-2026)	Muutos-% 1-6 (2025-2026)
TOIMINTAKATE	-998 963	-952 671	-952 671	0	46 292	-509 855	-494 728	15 127	-3,0
3 Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	-998 963	-952 671	-952 671	0	46 292	-509 855	-494 728	15 127	-3,0
30 Perhe- ja sosiaalipalvelut	-174 468	-158 468	-158 468	0	16 000	-90 551	-82 579	7 972	-8,8
31 Ikäntyneiden ja vammaisten palvelut	-334 237	-321 669	-321 669	0	12 568	-166 818	-168 429	-1 611	1,0
33 Terveystieteiden palvelut	-489 001	-471 090	-471 090	0	17 910	-251 649	-244 003	7 646	-3,0
34 Sosiaali- ja terveystoimen palvelut yhteiset	-1 258	-1 444	-1 444	0	-186	-838	282	1 120	-133,6

Taulukko 3: Sosiaali- ja terveystoimen palvelut talouden toteuma 1–6/2026 (ulkoiset erät)

Perhe- ja sosiaalipalveluiden vastuualuejohtajan katsaus

Perhe- ja sosiaalipalveluiden vastuualueella talousarvion mukaiset toimenpiteet ovat edenneet pääosin tavoitteiden mukaisesti ja talouden sopeuttaminen on realisoitunut. Vastuualueen toimintakate on 10 M€ (9 %) edellistä vuotta pienempi. Luvuissa on huomioitu toteutuneet, mutta kirjautumattomat tulot 2,27 M€. Toimintakate toteutui 1,5 M€ jaksotettua talousarviota heikompana ja vastuualueella on laadittu loppuvuodelle uusia sopeuttamistoimenpiteitä 3,57M€, joista perheiden palveluihin kohdistuu 3,25 M€, aikuisten sosiaalipalveluihin 0,13 M€ ja lasten ja nuorten palveluihin 0,19 M€.

Lasten ja nuorten palvelualueen toimintakate on toteutunut 0,7 M€ talousarviota paremmin. Lasten ja nuorten palveluiden toimintakatteen ennuste koko vuodelle on talousarvion mukainen. Sopeuttamistoimenpiteet, ml. neuvolaverkon tiivistäminen ovat toteutuneet suunnitellusti.

Neuvola- ja seksuaaliterveyspalveluissa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on saatu erityisesti kesäkuussa tehtyä vuoden aikana viivästyneitä määräaikaistarkastusten lääkärintarkastuksia. Yhdessä avoterveydenhuollon kanssa tehdyn suunnitelman mukaan tarkastukset on tehtynä pääosin kokonaan heinäkuun loppuun mennessä. Opiskeluhuollon psykologien ja kuraattorien osalta toteutuu lakisääteisen mitoituksen mukainen henkilöstömäärä. Opiskeluhuollon kuraattoreita on ohjattu kesäkuussa myös muihin palveluihin (asiakasohjausyksikkö ja nuorten mtp-tiimit), koska osassa kouluja loma-aikana tarve kuraattorityölle vähenee merkittävästi.

Lasten mielenterveys- ja perheneuvolapalvelusta ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelusta siirtyi 1.4. alkaneeseen asiakasohjausyksikköön yhteensä 5 henkilötyövuotta (htv). Asiakasohjausyksikössä tehdään hoidon tarpeen arviointi ja ohjaus ja neuvontapalvelu.

Lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluissa on pääsääntöisesti pystytty vastaamaan hoidon tarpeen arviointiin lakisääteisessä määräajassa. Hoitoon pääsyyn (14vrk) ei ole päästy kaikissa nuorten mtp-tiimeissä (Jyväskylä, Äänekoski). Jyväskylän lasten mt-tiimeissä on ollut loppukevään aikana viiveitä hoitotakuuseen pääsemisessä. Yksiköiden lääkärityö (4htv) siirtyi toukokuun alussa psykiatrian ja mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden uuteen yksikköön. Tällä pyritään varmistamaan lääkärityön riittävä resurssi ja osaaminen. Nuorten mtp-tiimin ja perheiden palveluiden lääkärityön monialainen toimintamalli on saatu kevään aikana hyvin käyntiin ja toimintamallissa on ollut 19 nuorta.

Palvelualueella on käynnistynyt Uusi polku -hanke, jonka tavoitteena on ehkäistä nuorten huumekuolemia ja vähentää päihteiden käyttöön liittyviä haittoja. STM on myöntänyt hankkeelle 0,27 M€ valtionavustusta osana valtakunnallista ohjelmaa. Tarkoituksena on vähentää alle 25-vuotiaiden huumekuolemia Keski-Suomessa.

Perheiden palveluiden palvelualueen toimintakate on toteutunut huomioiden 3,3 M€ talousarviota heikompana. Toimintakate oli 8,7 M € (12 %) edellisen vuoden vastaavaa ajanjaksoa pienempi.

Perheiden palveluissa ostopalvelut ylittivät yhteensä 6,36M€. Ostopalveluiden ylitys koostuu lastensuojelun laitospalveluiden ostopalvelukustannuksista 5,7M€, lastensuojelun perhehoidon ostoista 0,05M€ ja ammatillisen perhekotihoidon ostoista 0,25M€. Sijoitusten siirroilla kevyempiin sijoitusmuotoihin on pystytty vähentämään laitoshoidon ostopalvelukustannuksia 4,4 M€ edellisvuoteen verrattuna. Ylitys kompensoituu osittain palvelualueen tuloksessa muiden palveluyksiköiden säästöillä sekä tuloilla, joiden ennustetta kasvatettiin koko vuoden osalta 6,6 M euroon.

Merkittävimmät toimenpiteet on toteutettu palvelurakennetta keventämällä sekä asiakaskiertoa tehostamalla. Muutos näkyy myös lastensuojelun toimintakulttuurissa, jonka myötä yhä haastavampiin tilanteisiin on löytynyt kotiin tuodun tuen ratkaisuja. Yhteistyötä on useilla toimenpiteillä tiivistetty perustason lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä erikoissairaanhoidon ja vammaispalveluiden kanssa. Monialaisen yhteistyön lisääntymisen myötä lastensuojelun asiakkaat tai sijoitusriskissä olevat nuoret ovat päässeet sujuvammin terveydenhuollon arvioon uuden lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhteistyönä kehitetyn lääkäryö mallin myötä. Painopistettä on saatu käännettyä varhaisempaan vaiheeseen ja asiakaskierto on nopeutunut. Sijoitettujen lasten määrä on laskenut merkittävästi, 239 lapsella.

Huhtikuussa 2026 käynnistynyt asiakkaiden yhteinen tuloväylä, perheiden, nuorten ja aikuisten asiakasohjaus ja neuvonta, on auttanut perheitä löytämään palveluita varhaisemmasta vaiheesta, yhteydenottoja ajalla 4–6/2026 on ollut yhteensä 5461 kpl. Yksikön rooli muiden ammattilaisten konsultaatiossa on ollut merkittävä. Lastensuojelun uusien asiakkaiden ja perhesosiaalityön asiakkaiden määrä on laskenut.

Palveluissa ei pysytty shl-määräaikaisten mukaisessa palvelutakuussa (vireilletulojen käsittelyajat, palvelutarpeen arvioinnin määräajat). Loppuvuonna toimenpiteitä kohdennetaan käsittelyaikaisten lainsäädännön mukaiseen toteutumiseen.

Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärä on laskenut alkuvuoden aikana (1–6/25:1670, lasta; 1–6/26: 1642 lasta), samoin perhesosiaalityössä (1–6/2025: 1614 lasta; 1–6/2026: 1413 lasta). Avohuollon uudet sijoitukset ovat laskeneet, 275 lasta (1–6/2025: 514). Tämä on tuonut laskua sijoituskustannuksiin, mutta ei ole vielä merkittävästi vaikuttanut huostaanottojen määrään. Uusia huostaanottoja on tehty 35 (1–6/2025: 47 kpl). Laitosmuotoisessa perhekuntoutuksessa oli 17 lasta ((1–6/2025: 72 lasta). Perhekuntoutuksen palvelun käytön myöntämiskriteereiden tarkennus ja sijoitusten korvaaminen kotiin tuoduilla tukitoimilla (mm. päiväystysperhetyöpilotti) ovat tuoneet kustannussäästöä. Vaativan laitoshoidon ostopalveluiden käyttö on kääntynyt laskuun (1–6/2026: 16 lasta; koko vuosi 2025: 26 lasta). Perhetyön tehostamisen ja mm. päiväystysperhetyön avulla on pystytty vähentämään uusia sijoituksia, nopeuttamaan sijoituksista kotiutumista sekä ennaltaehkäisemään lastensuojelun asiakkuuksia. Huostaanottoja on purettu tai lapsen kotiutus tehty 24 lapsella. Sijoitusten määrän laskuun sekä vaativan laitoshoidon vähentymiseen on osaltaan vaikuttanut sosiaalityöntekijöiden saatavuuden parantuminen ja vaihtuvuuden vähentyminen, terveydenhuollon kanssa tiivistynyt yhteistyö sekä palveluiden järjestämisen yhtenäiset ohjeet työtekijöille.

Omien laitosten hoitovuorokaudet ovat lisääntyneet Pikkumetsän lastenkodin ja Haapaniemen nuorisokodin käynnistymisen myötä 1767 vrk:lla (16 %) edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon

nähdessä. Oman toiminnan laitoshoidon uudelleenprofilointi on edennyt suunnitellusti: Palokan nuorisokodin toisen osaston toiminta pitkäaikaisena erityistason yksikkönä on käynnistynyt 6/2026 ja Hovilan nuorisokodin toiminta 5-paikkaisena vaativan tason yksikkönä käynnistyy 10/2026.

Perheiden palveluissa on valmisteltu siirtymistä arviointimenettelyn suosituksen mukaisesti yhdenmukaiseen sosiaalityöhön lastensuojelun avohuollossa ja perhesosiaalityössä, muutos etenee aikataulun mukaisesti ja käynnistyy 10/2026. Myös kotiin vietävien palveluiden työmuodot tullaan yhdistämään 1.10.2026 alkaen, ja perhetyön ja kotipalvelun tiimit yhdistetään, jotta aiheettomilta työntekijävaihdoksilta vältytään ja perheen tuentarpeisiin voidaan vastata entistä paremmin räätälöidyillä palvelukokonaisuuksilla.

Vastuualueen yhteisen keskitettyjen palveluiden palveluyksikön muutos toimipisteeksi ja siirtymä palvelualueelle toteutettiin 1.4.2026 ja asiakasohjausyksikön toiminta käynnistyi samanaikaisesti. Yksikössä toteutetaan samana päivänä tehtävä mielenterveys- ja päihdehoidon hoidon tarpeen arviointi, käsitellään sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaiset vireilletulot sekä tehdään lastensuojelun kiireellisyysarviointi. Yksikössä annetaan ohjausta ja neuvontaa sekä asukkaille, että ammattilaisille. Yhteydenottoja asiakasohjausyksikköön on ollut 4–6/2026 yhteensä 5461 kpl. Asiakasohjauksen ja neuvonnan myötä on löydetty avun, tuen ja hoidon väyliä perheille, ja sosiaalihuollon asiakkuudet perheiden palveluissa ovat vähentyneet.

Perheoikeudellisissa palveluissa toiminta ja talous ovat toteutuneet suunnitellusti. Perheasioiden sovittelun Pooli- malliin siirtyminen käynnistyy 10/2026. Sovittelutoiminnan oma toiminta on osa perheoikeudellisten palveluiden sopeuttamistoimenpiteitä ja turvaa lakisääteisen palvelun tuotannon ostopalvelusopimuksen päättymisen jälkeen. Perheoikeudellisissa palveluissa pilotoidaan syksyn 2026 aikana sähköistä allekirjoitusta, jota pilotin aikana laajennetaan myös muihin perhe- ja sosiaalipalveluihin mahdollisuuksien mukaan.

Aikuisten sosiaalipalveluiden toimintakate on toteutunut 1,1 M€ talousarviota paremmin. Toimintatuotot 0,03 M€ ja toimintakulut 1,4 M€ ovat alle talousarvion. Heinäkuun kirjanpidossa on asiakaspalvelujen ostoja 1,0 M€. Aikuisten sosiaalipalvelun toimintakatteen ennuste on talousarvion mukainen. Sopeuttamistoimenpiteet ovat säästötavoitteiden osalta toteutuneet suunnitellusti. Asumispalveluissa yhteisöllisen asumisen säästötavoite on jäljessä 0,1 M€ jota kompensoi kuntoutuksen työtoiminnan säästö.

Aikuisten sosiaalipalveluiden mielenterveys- ja päihdeasumispalveluiden osalta tavoite kääntää asumispalvelurakennetta kevyemmän asumispalvelun suuntaan on tavoitteen mukainen. Puolen vuoden aikana ympärivuorokautisissa ostoasumispalveluissa asumisvuorokausien 36 357 vrk määrä on vähentynyt 2917 vuorokaudella (2025: 39274 vrk). Vastaavasti edullisemman ja kevyemmän palvelun yhteisöllisen ostoasumispalvelun vuorokaudet 42 418 vrk ovat kasvaneet tarkastelujaksolla 3077 vuorokaudella (2025: 39 341 vrk).

Alkuvuoden 2026 aikana ostoasumispalveluista kokonaan pois siirtyneitä asiakkaita oli yhteensä 62 (2025:59). Ostopalvelun piiriin on tullut välttämättömin palvelutarpein uusia asiakkaita 55 (2025:47) pääosin psykiatrian palveluiden piiristä sekä osastohoidosta. Kaikkien

asumispalveluiden osalta ostoasumispalveluissa oli yhteensä 620 asiakasta (2025: 630) ja omassa tuotannossa oli 518 asiakasta (2026:550). Tarve asumispalveluille on merkittävä.

Toimeentulotukipäätöksiä tehtiin alkuvuoden 2026 aikana 6295 päätöstä (2025: 6569). Huoli-ilmoituksia saapui 3457 kpl (2025: 2871).

Tuetussa asumisessa on käynnistetty omassa toiminnassa pilottina mielenterveyskuntoutujille intensiivisen tuen palvelu, jota on saatavilla tarvittaessa myös iltaisin ja viikonloppuisin. Selviämisaseman aukioloaikaa supistettiin 24/7 aukiolosta klo 20.00–8.00 välille. Muina aikoina henkilöstö työskentelee päihde- ja asunnottomuusasiakkaiden liikkuvan tuen palvelussa. Kuntouttavan työtoiminnan omassa palvelutuotannossa käynnistettiin vuoden alussa toinen toimipiste Jyväskylään 120 asiakkaalle olemassa olevaa resurssia uudelleen kohdentamalla. Yksikössä kierrätetään hyvinvointialueen kalusteita ja DigiSer-jätettä.

Toimitilojen yhteiskäyttöä on tehostettu yhteistyössä muiden palvelualueiden kanssa. Työllisyyttä edistävien sosiaalipalveluiden työntekijöitä siirtyi työskentelemään Jyväskylä-Muurame työllisyysalueen yhteiseen Työntalon toimipisteeseen 1.4.2026 alkaen.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksessä hoidettiin 6201 sosiaalipäivystystehtävää (2025: 6046). Kasvua edelliseen vuoteen 2,5 %. Tehtävistä eniten kohdentui lapsiperheisiin ja lastensuojeluun (2602), iäkkäisiin (1512) ja työikäisiin (1439). Ikääntyneisiin liittyviä tehtäviä oli ensimmäistä kertaa enemmän kuin työikäisten tehtäviä. Kriisityöhön tuli yhteensä 987 tehtävää. Kejo-kenttäjohtojärjestelmän tilastointi mahdollistaa tehtävien kokonaismäärän erittelyn.

Etäpalveluiden lisäämistä palvelualueella edisti digialustan käyttöönottoaminen portaittain kevään aikana sekä aikuissosiaalityöhön siirtyneet 4 digisosiaaliohjaajaa. Suoran asiakastyön suoritteet ja tavoitemäärät määriteltiin ja niiden systemaattinen seuranta on käynnistynyt maaliskuussa. Aikuisten sosiaalipalvelut on liittynyt osaksi perhe- ja sosiaalipalveluiden vastuualueen keskitettyä asiakasohjausyksikköä 1.4.2026 alkaen.

Vastuualueella on siirrytty Lifecare Sosiaalihuolto- asiakastietojärjestelmään.

Talouden toteuma

Edellä on kuvattu vastuualueen toimintaa ja taloutta palvelualueittain. Toimintatuotot ja toimintakulut toteutuivat yli talousarvion. Kokonaisuutena tammi-kesäkuun toimintakate toteutui 1,5 M € jaksettua talousarviota heikompana. Talouden ylitysten vuoksi vastuualueella on määrittely uusia lisätoimenpiteitä talousarvioon pääsemiseksi yhteensä 3,57 M€. Toimenpiteet kohdistuvat mm. henkilöstökustannuksiin, ostopalvelukustannuksiin, asumisen palveluiden palvelutarpeenmukaiseen keventämiseen, työntekijöiden suoran asiakastyön osuuden lisäämiseen työajasta sekä palvelutoiminnan rakenteellisiin muutoksiin.

Vastuualueella on valmistelua sosiaalihuollon palvelu-uudistuksen ja lastensuojelulain uudistusten toimeenpanoa. Lastensuojelulain 1. vaiheen voimaantulo on 10/2026. Valmisteilla olevan sosiaalihuollon palvelu-uudistuksen mukaisesti käynnistettiin uusi Lapsiperhepalveluiden kokonaisuuden valmistelu sekä Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelun

valmistelu. Viime mainittu korvaisee kuntouttavan työtoiminnan, sosiaalihuoltolain mukaisen työtoiminnan sekä sosiaalisen kuntoutuksen.

Talouden toimenpiteinä jatketaan arviointimenettelyn toimenpidevelvoitteita ja suosituksia sekä talousarvion sopeuttamistoimenpiteitä ja lisäsopeutustoimenpiteitä.

Ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden vastuualuejohtajan katsaus

Vastuualueen talousarviossa ja suunnitelmassa asetetut toiminnan tavoitteet ovat edenneet ja toteutuneet hyvin. Talouden sopeuttaminen toteutunut suunnitellusti. Talousarvion toteutuminen suunnitellusti vaatii jatkuvaa toiminnan ja talouden yhteensovittamisen toteuttamista, muutoksen varmistamista sekä jokaisen työntekijän sitoutumista yhteiseen tavoitteeseen ja toimintamalleihin, lisäksi toimeenpannaan lisäsäästötoimenpiteitä.

Ikääntyneiden ja vammaisten palveluissa on toukokuusta alkaen käynnistetty tavoitteellinen toiminnan uudistaminen, jonka tavoitteena on vahvistaa kotona asumista, vähentää ympärivuorokautisen asumisen tarvetta sekä sujuvoittaa palveluketjuja. Keskeisiä toimenpiteitä ovat ikääntyneiden omalääkärimallin käyttöönotto, ympärivuorokautisen asumisen asiakasohjauksen uudistaminen sekä palvelujen kohdentamisen kehittäminen asiakkaiden palvelutarpeen perusteella. Samalla uudistetaan kotihoidon toimintamallia ja lyhytaikaishoidon roolia osana palveluketjua tavoitteena tukea toimintakykyä, nopeuttaa kotiutumista ja viivästyttää ympärivuorokautisen asumisen tarvetta.

Asiakasohjauksella on ollut keskeinen rooli palveluverkkopäätösten toimeenpanossa, kun ympärivuorokautisen asumisen palveluja on keskitetty ja asiakkaille on järjestetty heidän palvelutarvettaan vastaavat uudet palvelut. Muutosten alkuvaihe lisäsi väliaikaisesti ostopalvelujen käyttöä ja kustannuksia.

Vastuualueen vakinaisen henkilöstön määrä kesäkuun lopussa oli 2875 (maaliskuu 2026; 3044), joka on 301 työntekijää vähemmän kuin vastaavana ajankohtana edeltävänä vuonna. Sairauspoissaolo prosentti oli 5,1% joka on 0,1% suurempi kuin vastaavana ajanjaksona edeltävänä vuonna.

Asiakasohjaus ja keskitetyt palvelut -palvelualueen toimintakate toteutui 1,0 milj. euroa jaksetettua talousarviota parempana. Lasten omaishoidon tuessa on kuitenkin tunnistettu riski palveluostoihin varatun määrärahan riittävydestä, sillä omaishoitajien lakisääteisten vapaiden aikaisten palvelujen kustannusten arvioidaan ylittävän talousarvioon varatun määrärahan. Talousarvion toteutumisen varmistamiseksi palvelualueella toteutetaan korvaavia toimenpiteitä, joista säästöjä syntyy muun muassa kuntoutuksen päivätoiminnan uusista kuljetusjärjestelyistä. Omaishoidon tuen palvelutarpeen ja kustannusten kehitystä seurataan tiiviisti loppuvuoden aikana ja tarvittaviin poikkeamiin reagoidaan talousarviossa pysymiseksi.

Asiakasohjaus ja keskitetyt palvelut -palvelualueella ikääntyneiden neuvonta ja ohjaus keskitettiin vuoden alussa yhteen seniorineuvontanumeroon osana ennaltaehkäisevän tuen kokonaisuutta. Neuvontaa tarjotaan monikanavaisesti puhelimesta, chatissa, hyvinvointitarkastuksissa ja liikkuvissa palvelupisteissä. Toimintamalli on saavuttanut tavoitteensa hyvin: 85 % yhteydenotoista ratkesi neuvonnan ja ohjauksen avulla tavoitteen ollessa 70 %, ja vain 15 % asiakkaista ohjautui laajempaan palvelutarpeen arviointiin. Asiakkaiden ohjautumista kuntien, järjestöjen, digitaalisten ja muiden ensisijaisten palvelujen piiriin on

samalla vahvistettu. Ennaltaehkäisevää toimintaa tukee helmikuussa käynnistynyt TE26-hanke *Kohtaamisten Keski-Suomi – iäkkäiden yhteisöllisyyden vahvistaminen*, jonka toimintamallien pilotointi käynnistyy syksyllä.

Asiakasohjauksen alkuarvointitiimin käynnistyminen on keskittänyt viranomaisyhteydenotot, huoli-ilmoitukset ja sairaalapotilaiden palvelutarpeen arvioinnit sekä yhtenäistänyt toimintaa koko hyvinvointialueella. Kotiutusyhteistyötä sairaaloiden kanssa on vahvistettu, ja asumispalvelupäätösten valmistelua on siirretty sairaalasta kotiin tai lyhytaikaishoittoon asiakkaan toimintakyvyn ja palvelutarpeen arvioimiseksi tarkoituksenmukaisemmassa ympäristössä. Asumisen asiakasohjauksen prosesseja ja myöntämisperusteita on yhtenäistetty, lyhytaikaishoidon roolia kuntouttavana arviointijaksona vahvistettu sekä asiakkaiden siirtymistä tarkoituksenmukaisiin asumispalveluihin nopeutettu.

Palvelujen yhteensovittamista on vahvistettu myös yli palvelualuerajojen. Huhtikuussa käynnistynyt liikkumisen tuen verkosto kokoaa ikääntyneiden palvelut, vammaispalvelut ja aikuissosiaalityön arvioimaan yhteisten asiakkaiden palvelutarpeita ja palvelujen kohdentumista. Samalla alle 65-vuotiaiden sosiaalihuoltolain mukaisten tukipalvelujen myöntäminen siirtyi aikuissosiaalityöhön.

Teknologian ja digitaalisten ratkaisujen hyödyntämistä on lisätty osana kotona asumisen tukemista ja asiakasohjauksen kehittämistä. Kotihoidon ja hyvinvointiteknologian tilausprosesseja on sujuvoitettu, sensoriteknologiaa ja uusia etähoivan ratkaisuja pilotoitu sekä tekoälyn ja puheentunnistuksen hyödyntämismahdollisuuksia selvitetty. Kamerallinen lääkeautomaatti siirtyi pilotoinnista tuotantokäyttöön alkuvuoden aikana. Sosiaalihuollon Lifecare-järjestelmän käyttöönottoon ja Omapalvelun laajentamiseen on valmistauduttu.

Perhehoidon saatavuutta ja toimintamalleja on vahvistettu. Perhehoitajien ja perhekotien resurssien hallintaan otettiin käyttöön OIMA-palvelu, ja ikääntyneiden perhehoidon valmennukseen osallistui 12 henkilöä. Valmennetuista seitsemän on aloittanut tai suunnittelee aloittavansa lyhytaikaisen tai kiertävän perhehoidon tehtävissä vuoden 2026 aikana. Talouden ja toiminnan seuranta sekä tiedolla johtamista on vahvistettu säännöllisellä raportoinnilla, tunnuslukuseurannalla ja asiakaspalautteen hyödyntämisellä.

Ikääntyneiden kotihoidon ja asumispalvelujen palvelualueen toimintakate toteutui 2,2 milj. euroa jakotettua talousarviota parempana. Asumispalvelujen ostopalvelumäärärahan riittävyyteen liittyy kuitenkin riski, sillä ostopalveluihin sijoittuneiden asiakkaiden määrä on ollut ennakoitua suurempi sekä asiakasmäärän kasvun että palveluverkon muutosten vuoksi. Talousarvion toteutumisen varmistamiseksi on käynnistetty korvaavia toimenpiteitä ja ostopalveluihin sijoittamista on rajoitettu. Samanaikaisesti ympärivuorokautisen palveluasumisen päätöksen saaneita ja palvelupaikkaa odottavia asiakkaita oli kesäkuun lopussa 105, ja 90 vuorokauden määräaika palveluun pääsyssä ylittyi ensimmäisellä vuosipuoliskolla 219 asiakkaalla.

Koti- ja asumispalveluiden palvelualueella toimintaa on uudistettu taloussuunnitelman ja palveluverkkopäätösten mukaisesti. Kotihoidossa otettiin käyttöön kumppanuusmalli Laukaan,

Viitasaaren, Pihtiputaan sekä Uurainen–Tikkakosken alueilla. Omassa palvelutuotannossa välittömän asiakastyön osuutta on lisätty tavoitteiden mukaisesti ja henkilöstöresurssien joustavaa kohdentamista on vahvistettu toiminnanohjausjärjestelmän avulla. Ikääntyneiden asumispalveluissa henkilöstöresursointia suunnitellaan RAI-arviointitiedon perusteella lakisääteinen henkilöstömitoitus huomioiden. Asumispalvelujen käyttöaste oli kesäkuun lopussa 98,9 %, mikä ylitti asetetun 98 prosentin tavoitetason.

Palveluverkkopäätösten toimeenpano on edennyt pääosin suunnitellusti. Palveluverkko 1:n mukaisesti luovuttiin Konginkankaan palvelukeskuksesta ja Sumiaiskodista (Äänekoski) sekä palveluverkko 2:n mukaisesti Länkipohjan palvelukeskuksesta (Jämsä), Hopearannasta (Kivijärvi), Sylvestä (Laukaa) ja Tuuliharjusta (Luhanka). Hoivalan (Äänekoski) laitoshoidon päättyessä kesäkuussa pitkäaikainen ikääntyneiden laitoshoido päättyi hyvinvointialueella. Harjuhovissa (Jyväskylä) ympärivuorokautinen palveluasuminen päättyi kesäkuun lopussa, ja yhteisöllisen asumisen asukkaat jatkavat edelleen kiinteistössä. Kiinteistön jatkokäyttöä aikuissosiaalityön ja vammaispalveluiden tarpeisiin valmistellaan osana vuoden 2027 talousarviovalmistelua.

Palveluverkon toimeenpanossa havaittiin poikkeama asiakkaiden sijoittumisessa, sillä oman palvelutuotannon vapautuneet paikat eivät toimipisteiden sulkemisvaiheessa riittäneet kaikkiin asiakaspaikkatarpeisiin. Tämän vuoksi osa asiakkaista sijoittui ostopalvelupaikoille, mikä vaikuttaa palveluverkkouudistuksella tavoiteltavien taloudellisten vaikutusten toteutumiseen. Muutosten vaikutuksia palvelujen saatavuuteen, henkilöstöön ja talouteen seurataan osana säännöllistä toiminnan ja talouden raportointia.

Vammaispalveluiden palvelualueen toimintakate toteutui 3,5 milj. euroa jaksotettua talousarviota heikompana. Palveluostoihin liittyy riski määrärahojen riittävyydestä, mutta talousarvion toteutumista tuetaan useilla korjaavilla toimenpiteillä. Uuden kuljetussopimuksen arvioidaan tuovan säästöjä liikkumisen tuen palveluihin ja päivätoiminnan kuljetuksiin. Henkilökohtaisessa avussa kustannuksia vähentävät asiakasmäärän pienentyminen, palvelupäätösten tuntimäärien tarkistaminen sekä asiakkaiden siirtyminen kustannuksiltaan edullisempiin palveluihin. Päivätoiminnassa jatketaan asiakassiirtoja ostopalveluista omaan palvelutuotantoon, ja omaa tuotantoa on vahvistettu henkilöstöä sisäisesti kohdentamalla. Henkilöstökustannuksia vähennetään lisäksi sijaisten käyttöä vähentämällä. Toimintatuotot ovat toteutuneet talousarviota paremmin. Toteutettavilla toimenpiteillä tavoitellaan palvelualueen talouden palautumista talousarvion mukaiselle tasolle loppuvuoden aikana.

Vammaispalveluiden palvelualueella uuden vammaispalvelulain toimeenpanoa on jatkettu arvioimalla asiakkaiden palvelukokonaisuuksia ja uudistamalla palvelupäätöksiä voimassa olevan lainsäädännön mukaisiksi. Erityisesti henkilökohtaisen avun päätöksiä on tarkasteltu, ja palvelun asiakasmäärä on vähentynyt vuoden alusta 116 asiakkaalla. Palvelutarpeen arviointia ja päätöksentekoa on yhtenäistetty yhteisillä toimintamalleilla, ja uusien asiakkaiden arvioinnissa on otettu käyttöön RAI-arviointi. Palvelujen muutokset ovat aiheuttaneet myös kriittistä asiakaspalautetta, jota seurataan osana toimeenpanoa.

Palvelujen yhteensovittamista on vahvistettu yhteistyössä muiden palvelualueiden kanssa. Huhtikuussa käynnistynyt liikkumisen tuen verkostomainen toimintamalli kokoaa

vammaispalvelut, ikääntyneiden asiakasohjauksen ja aikuisten sosiaalipalvelut arvioimaan uusien asiakkaiden hakemuksia sekä olemassa olevien asiakkaiden palvelujen tarkoituksenmukaista järjestämistä vammaispalvelulain ja sosiaalihoitolain mukaisesti.

Kehitysvammaisten asumispalveluissa palvelurakenteen uudistaminen on edennyt suunnitellusti. Väkkärän ympärivuorokautinen asumisyksikkö aloitti toimintansa toukokuussa, ja Harjukodista siirtyvien asiakkaiden lisäksi yksikköön muodostui viisi uutta asiakaspaikkaa. Kypärämäen palvelukodin suunnittelu on edennyt yhteistyössä terveydenhuollon kanssa, ja kehitysvammalaitoksista siirtyvien asiakkaiden palvelujen ja muuttojen suunnittelu on käynnistetty yhdessä asiakkaiden, läheisten ja henkilöstön kanssa. Lisäksi asumispalvelujen tilaratkaisuja on järjestelty toimipisteiden peruskorjausten yhteydessä hyödyntämällä palveluverkkomuutoksissa vapautuneita tiloja.

Talouden toteuma

Ikääntyneiden ja vammaisten palveluiden vastuualueen tammi-kesäkuun ulkoisten toimintakulujen ja tuottojen toimintakatteen toteuma on – 0,1 miljoonaa euroa, mikä on 0,1M€ euroa heikompi kuin jaksolle jaksotettu talousarvio. Toimintakulut toteutuivat 2,7 M€ talousarviota suurempina ja ne olivat 1 % (1,4 M€) suuremmat kuin vastaavana ajanjaksona v. 2025. Toimintatuotot toteutuivat 2,6 M€ talousarviota suurempina.

Vastuualueen vuodelle 2026 suunnitellut sopeuttamistoimenpiteet ovat kumulatiivisesti säästäneet 4,6 M€. Tavoitteena on 12,5 M€ säästövaikutus, mikä ennusteen mukaan tullaan vuoden aikana saavuttamaan suunniteltujen ja korvaavien toimenpiteiden kautta.

Terveydenhuollon palveluiden vastuualuejohtajan katsaus

Terveydenhuollon vastuualueella talousarvion mukaiset toimenpiteet ovat edenneet tavoitteiden mukaisesti. Toimintakate toteutui tammi-kesäkuussa 1,2 M€ parempana kuin jaksotettu talousarvio. Terveydenhuollon 19,6 M€ suunnitelluista sopeuttamistoimenpiteistä on kesäkuun loppuun mennessä toteutunut 5,0 M€. Suunniteltujen toimenpiteiden lisäksi on tehty korvaavia toimenpiteitä talousarviossa pysymiseksi.

Sairauspoissaolot ovat vähentyneet edellisvuodesta, ollen 3,8 %. Asiakastyytyväisyys (NPS) tammi-kesäkuulla on ollut 65-72, joka on valtakunnallista vertailutasoa selvästi korkeampi edelleen.

Avoterveydenhuollon ja alueellisen osastotoiminnan palvelualueen toimintakate toteutui 2,8 M€ heikompana kuin jaksotettu talousarvio. Suurin ylitys on asiakkaille jaettavissa hoitotarvikkeissa 2,2 M€. Kevään aikana ilmaisjakelun kriteerit on päivitetty valtakunnallisten käytäntöjen mukaisesti ja jakeluprosesseja on tarkastettu. Palveluverkko 2 päätöksen toimeenpano käynnistyi helmikuussa 2026 ja on toteutettu suunnitelman mukaisesti kevään ja kesän aikana.

Neljän alueellisen osaston toiminta päättyi maaliskoukuun aikana ja sairaansijoja on samalla lisätty muilla alueen osastoilla toimintaa samalla kehittäen. Kyllöön avattiin uusi osasto toukokuulla. Sairaansijojen kokonaismäärä muutosten myötä on palveluverkkopäätöksen mukainen 425. Alueellisen osastotoiminnan (ml kotisairaaloiminta) henkilöstökulut ylittävät vielä selvästi talousarvion ja toimintakate toteutui 2,2 M€ heikompana kuin talousarvio. Ulkoisen palveluntuottajan sopimus Korpilahden ja Tikkakosken terveysasemilla päättyi 31.5.26. Palveluverkon toimeenpanon kustannusvaikutukset tulevat painottumaan enemmän loppuvuoteen.

Ostopalveluiden vuokratyövoimakustannuksia lääkäriyön osalta on edelleen vähennetty hallitusti. Työvoimavuokraus on vähentynyt 30 % vuoden 2025 vastaavasta ajanjaksosta. Kustannukset ylittävät talousarvion vielä tammi-kesäkuun osalta lähes 1,4 M€, mutta loppuvuoden aikana tulee toteutumaan talousarvion mukaisesti. Lääkärirekrytointiin on panostettu ja virkojen täyttöaste on korjaantunut; kevään aikana lääkäriajeen vaihtelu on ollut 5–30 %, ollen kesäkuussa enää 5 %.

Omahoitaja-omalääkärimalli on edennyt suunnitelman mukaisesti hyvinvointialueella. Kesäkuun loppuun mennessä omahoitaja ja omalääkäri on nimetty 53 % väestöstä. Kaikki sosiaali- ja terveyskeskukset – ja asemat pääsevät siirtymään omahoitaja-omalääkärimalliin viimeistään vuoden 2027 alun aikana. Avoterveydenhuollossa hoitoonpääsy toteutuu lain edellyttämän hoitotakuun mukaisesti kaikissa yksiköissä. Lain edellyttämää hoitotakuuta tiukemmassa tavoitteessa, 14 vuorokaudessa, kiireettömään hoitoon sosiaali- ja terveysasemilla ja palvelupisteissä pääsee 79 % palvelujen käyttäjistä.

Myös kotiin vietäviä liikkuvia palveluita ja kotisairaaloimintaa on kehitetty alkuvuoden aikana.

Päivystyksen, ensihoidon ja Novan erikoissairaanhoidon osastotoiminnan palvelualueella toimintakate toteutui 2,2 M€ jaksotettua talousarviota paremmin.

Novan yhteispäivystyksen käynnit vähenivät 2,5 % edellisvuoden vastaavasta ajasta, käyntejä oli lähes 36 000. Alkuvuonna sekä uudestaan touko-kesäkuussa päivystys ruuhkautui jatkohoidon järjestymisen viiveiden vuoksi. Työ hoitoketjun sujuvoittamiseksi jatkuu yhteistyössä päivystyksen, osastotoimintojen ja sosiaalipalveluiden kanssa.

Ensihoitotoiminta on vuoden 2026 alusta alkaen ollut siirtokuljetustoimintaa lukuun ottamatta kokonaan hyvinvointialueen omaa tuotantoa, mikä osaltaan mahdollistaa dynaamisen resurssien käytön. Sosiaali- terveydenhuollon tilannekeskuksen toiminta on vakiintunut ja yhteistyö keskuksen toimijoiden välillä toimii. Keskuksessa on hoidettu ensihoidon kiireettömistä tehtävistä n. 24 %, mikä vähentää ensihoitoyksiköiltä tänä vuonna n. 4 500 tehtävää. Kokonaistehtävämäärä on viime vuoden tasolla. Vaativan hoidon yksikön toiminta on käynnistetty. Yksikkö on valmiudessa myös poliisin tueksi taktisen ensihoidon tehtäviin. Yhden ensihoitajan yksikön toimintaa on pilotoitu maaliskuulta alkaen Jyväskylän alueella. Yksikkö pystyy hoitamaan tehtäviä, joissa ensihoidon kuljetusta ei tarvita. Näitä on valtaosa ensihoitotehtävistä. Tämä tukee myös kotiin vietävien liikkuvien palveluiden kehittämistä ja yhteistyötä kotisairaalan kanssa.

Diagnostisissa palveluissa patologian tuotantotapaselvitys tehtiin alkuvuoden aikana, tämän perusteella tuotantoa jatkettiin omana toimintana ja käynnistettiin suunnitellut sopeuttamistoimenpiteet. Diagnostisissa palveluissa on jatkettu ostopalvelujen kotiuttamista ja hyödynnetty tekoälyä prosessien tehostamisessa. Magneettikuvantamisessa tekoäly on nopeuttanut toimintaa, ja tekoälyn käyttöä laajennetaan nilkka- ja rannemurtumien diagnostiikkaan.

Osastonsihteeripalveluiden osalta sihteerityön kysyntä on kasvanut. Potilasvahinkokeskuksen selvityspyynnot ovat siirtyneet osastonsihteeripalveluille, lisäksi hallintosihteerien työtehtäviä on keskitetty osastonsihteerien työnkuviin. Noin puolet lääkäreiden saneluista tehdään edelleen perinteisesti digisaneluina, joten tekstinkäsittelijöiden työmäärä on pysytellyt alkuvuoden hyvin tasaisena. Virtuaalikirjaamisen pilotti käynnistyi toukokuulla avoterveydenhuollossa.

Sairaala-apteekki seuraa ja valvoo omalta osaltaan hyvinvointialueen lääkekulutusta. Lääkekulutus tammi-toukokuussa (10,3 M€) oli 3,7 % pienempi kuin vuonna 2025 vastaavana ajanjaksona.

Konservatiivisen erikoissairaanhoidon ja psykiatrian sekä mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden palvelualueella toimintakate toteutui 650 t€ jaksotettua talousarviota heikompana, johtuen erityisesti ostopalveluista, jotka sisältävät vaativan erikoissairaanhoidon palveluostot yliopistosairaaloista. Hoitoon pääsy toteutui hoitotakuulainsäädännön mukaisesti. Hoitoa odottavien keskimääräinen odotusaika oli 21 vuorokautta.

Kardiologian perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatio eteni kahdessa vaiheessa. 1.1.26 yhdistettiin maakunnan erillisenä ostopalveluna tuotettu sydäntutkimustoiminta ja 1.3.2026 alkaen myös Jyväskylän alueen lähikardiologinen toiminta siirtyi Sydänsairaalan tuottamaksi erikoissairaanhoidon palveluksi.

Hyvinvointialueen maha-suolikanavan tähystystoiminta siirtyi erikoissairaanhoidon alle 1.4.26 alkaen. Toiminta siirtyi hallinnollisesti operatiiviselle palvelualueelle, mutta tähystyspalveluita tuotetaan myös konservatiivisten erikoisalojen potilaille. Tähystystoimintaan osallistuvat konservatiiviselta palvelualueelta gastroenterologian erikoislääkärit.

Geriatrinen keskus aloitti toimintansa 1.5.2026. Muutoksessa palvelualueelle siirtyi 23 muistihoitotyötä toteuttavaa hoitajaa. Lääkäreiden rekrytointi keskukseseen on edelleen käynnissä.

Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden hallinnollinen integraatio saatiin valmiiksi ja toiminnot siirtyivät samalle palvelualueelle 1.4.2026 alkaen. Osana mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden sekä psykiatrian integraatiota on ollut ostolääkäreiden käytön vähentäminen ja siinä onnistuttiin. Tämä oli keskeinen taloudellinen tavoite integraatiolle ja yksi keskeisistä sopeuttamistoimista koko palvelualueella. Ostopalvelukustannukset vähenivät tammi-kesäkuun aikana yhteensä 854 t€. Onnistuneen oman rekrytoinnin avulla psykiatriapulaa saatiin korjattua ja ostopalvelulääkäreiden käyttöä on voitu vähentää suunniteltuakin enemmän.

Operatiivisen erikoissairaanhoidon palvelualueella toimintakate toteutui 2,5 M€ jaksotettua talousarviota paremmin.

Toimenpiteet kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn saattamiseksi lain vaatimalle tasolle jatkuivat. Kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsy Keski-Suomen hyvinvointialueella on parantunut huomattavasti syksystä 2025. Kun elokuussa 2025 yli 6 kk hoitoa odottaneita oli THL:n seurantatietojen mukaan 1936 potilasta (23,2 % odottajista), oli 30.6.2026 yli 6 kk hoitoa odottaneita 406 potilasta (6,2 % odottajista).

Virka-aikaisen kapasiteetin lisäyksillä ja toimintatapamuutoksilla jonoihin on saatu pitkäkestoinen vaste. Leikkaussalissa tehtävät toimenpiteet ovat lisääntyneet 7 % alkuvuoden aikana. Lisätyötä on vähennetty talousarvion mukaisesti ja käytetty enää ortopedialla hoidon arvioon ja silmätaudeilla kaihileikkaukseen tai muun, vakavan silmätautihoitoon pääsyn varmistamiseen. Kesäkuun lopussa ortopedian jonossa hoidon arvioon on 136 ja silmätaudeille hoitoon pääsyä odottaa 168 potilasta yli hoitotakuurajan. Korkeimmillaan 2025 vastaavat luvut olivat 581 ja 825. Silmätaudeilla jonoa purettiin palveluseteliostoin, ostopalveluin ja omana lisätyönä yhteensä 902 t€. Hoitojonoa on kokonaisuudessaan purettu ylittämättä talousarviota.

Hyvinvointialueen vatsan ja suoliston alueen tähystystoiminta on 1.4.26 alkaen keskitetty uuteen erikoissairaanhoidon endoskopiayksikköön. Organisaatiomuutoksen lisäksi toimintatapoja on muutettu valtakunnallisten hoitosuosituksen mukaisiksi ja päällekkäisyyksiä toiminnassa purettu. Lähetehojaita on tarkennettu, ja tähystysten tarpeen odotetaan vähenevän merkittävästi (30–50 %). Lähetemäärä kääntyykin laskuun heti uuden toimintamallin käyttöönoton jälkeen. Muutos parantaa myös suolistosyöpien varhaista toteamista ja hoitoa.

Talouden toteuma

Terveydenhuollon vastuualueen tammi-kesäkuun ulkoisten kulujen ja tuottojen toimintakatteen toteuma on –244 miljoonaa euroa, mikä on 1,2 miljoonaa euroa parempi kuin jaksolle jaksotettu talousarvio. Toimintakulut toteutuivat 4,3 M€ talousarviota suurempana ja mikä huomattavaa, toimintakulut ovat 2 % (5,9 M€) pienemmät kuin vastaavana ajanjaksona v. 2025. Toimintatuotot toteutuivat 5,6 M€ talousarviota suurempina.

Vastuualueen vuodelle 2026 suunnitellut sopeuttamistoimenpiteet ovat kumulatiivisesti säästäneet 5,0 M€. Tavoitteena on 19,6M€ säästövaikutus, mikä ennusteen mukaan tullaan vuoden aikana saavuttamaan suunniteltujen ja korvaavien toimenpiteiden kautta.

Arviointiryhmän toimenpide-ehdotuksessa edellyttämät erikoissairaanhoidon lisäsopeuttamistoimenpiteet on huomioitu talousarviomuutoksessa, yhteensä 1,16 M€.

Terveydenhuollon vastuualueen talouden toimintakatteen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisesti v. 2026.

Palvelutuotannon tukipalveluiden vastuualuejohtajan katsaus

Palvelutuotannon tukipalvelujen ensimmäinen vuosipuolisko toteutui toiminnan ja talouden osalta suunniteltua paremmin. Kaikki talousarvioon kirjatut sopeuttamistoimenpiteet on toteutettu suunnitellun aikataulun mukaisesti ja talousarvio alittui.

Vuoden 2026 kolme keskeisintä painopistealuetta ovat

- Palveluverkko 2 toimeenpano tukipalvelujen osalta
- Kustannustehokkaiden tukipalvelumallien analysointi ja käyttöönotto
- Valmistautuminen hankintalain muutokseen: suunnitelma siitä missä tukipalveluita tuottavissa yhtiöissä Hyvinvointialue on mukana vuonna 2027, kun sidosyksikkö hankintalainsäädäntö muuttuu

Palveluverkko 2 toimeenpanon viivästymisellä oli vaikutuksia myös Tukipalvelujen talouden toteumaan, minkä vuoksi suunniteltiin ja toteutettiin korvaavia lisätoimenpiteitä. Näitä olivat mm Korpilahden kuumennuskeittiön lakkauttaminen, lyhytaikaisten poissaolojen sijaistuskäytäntöjen muutokset, apuvälineiden varastomäärien optimointi sekä joidenkin tekniikan toimintojen siirtäminen palveluntuottajalta hyvinvointialueen omaksi toiminnaksi. Lisätoimenpiteillä saatiin aikaan tarvittavat kulujen vähennykset ja niiden vaikutukset tulevat olemaan pitkäaikaisia.

Kustannustehokkuutta haetaan edelleen toimintatapoja kehittämällä. Kaikkien tuotannon tukipalveluiden osalta kustannustehokkuutta arvioidaan mm vertaamalla omana työnä tuotetun palvelun kustannuksia ostopalveluun. Omana työnä toteutetun palvelun hinta on ostopalvelua paremmin ennakoitavissa ja toimintatavat mm tehtävänkuvien osalta ovat ketterämmin muokattavissa. Palveluntuottajien etuina ovat erikoistuneet, kustannustehokkaat organisaatiot. Ostopalveluista saadut hinnankorotusesitykset ovat olleet edellisiä vuosia korkeampia, mikä on luonut epävarmuutta talouden suunnitteluun. Ostopalvelun lisääminen on edelleen järkevää alueilla, missä työvoiman saatavuus on haasteellista tai oman toiminnan kustannukset esimerkiksi laiteinvestointien osalta ovat korkeat.

Työ kustannustehokkuuden parantamiseksi on osa jokapäiväistä työtä. Välinehuollon osalta tämä on tarkoittanut lähinnä henkilöstönkäytön tehostamista entisestään sekä kuljetusvälien pidentämistä. Puhtaus- ja ruokapalveluissa on kustannusanalyysien pohjalta tarkasteltu yhdistelmätyön lisäämistä entisestään sekä palveluntuottamisen tapoja. Hoitotyön kanssa on arvioitu kohteita, joissa tukipalvelutehtävät kannattaa siirtää kokonaan puhtaus- ja ruokapalveluille. Samassa yhteydessä on irtisanottu tai vähennetty sopimuksenmukaista siivouksen- ja In-house ruokayhtiöiden ostopalvelua sekä siirretty hoitotyöstä tehtäviä ja resurssia tukipalveluille. Logistiikkaa, erityisesti materiaalitöiden reittejä ja käyntikertoja yksiköissä, arvioidaan jatkuvasti yhdessä palvelujen kanssa. Hoitotarvikejakelu on osa logistiikan toimintoja. Hoitotarvikejakelussa on käynnissä projekti, missä selvitetään, kuinka tekoäly voi

auttaa seuraamaan myönnettyjen hoitotarvikelähetteiden sekä toimitettujen tarvikkeiden oikeellisuutta ja määriä.

Keski-Suomen hyvinvointialue hankkii sidosyksikkösopimuksin ruokapalveluja kuudelta in-houseyhtiöltä sekä tekstiilipalveluja Sakupe Oy:lta. Kesäkuussa voimaan tullut hankintalain muutos tulee vaikuttamaan näihin sopimuksiin. Hankintalain edellyttämä 10 % omistusosuus täytyy ainoastaan Sakupe Oy:ssa. Ruokapalveluyhtiöiden osalta on aloitettu neuvottelut omistusosuuden lisäämiseksi yhtiöiden ja muiden omistajien kanssa. Sakupen osalta suurin riski on tuleva hintataso, kun osakkaiden määrä vähenee.

Palvelutuotannon tukipalveluja tuotetaan jokaiseen hyvinvointialueen toimipisteeseen ja tukipalvelut mukauttaa toimintaansa palvelujen tarpeiden mukaan

Talouden toteuma

Palvelutuotannon tukipalvelujen kirjanpidon mukainen toimintakatteen toteuma oli 44,7 M€, mikä on 2,8 M€ jaksotettua talousarviota parempi. Koko vuoden toimintakatteen ennustetaan alittavan talousarvion 0,8 miljoonaa euroa. Epävarmuutta talouteen tuo Lähi-idän sota, mikä aiheuttaa hintojen nousua, raaka-ainepulaa sekä korkotason heilahtelua. Korkotasolla on erityisen suuri merkitys lääkäintätekniikan leasingmaksuihin. Yleinen talouden epävarmuus on näyttäytynyt viime vuotta korkeampina hinnankorotusesityksinä ja oletettavaa on, että lisää korotusehdotuksia tulee toisen vuosipuoliskon aikana. Välinehuollossa ja ruokapalveluissa laitteistojen ikääntyminen ja laiterikot ovat merkittävä taloudellinen riski. Niihin on pyritty varautumaan lisäämällä palvelujen liikuteltavuutta sekä toimintatapojen muutoksiin.

Tukipalvelujen vastuualueen osalta voimakkaimmat tehostamistoimet ja toiminnan integraatio kaikilla palvelualueilla on tehty jo edellisinä vuosina, mikä auttaa talouden hallinnassa. Toteutetut toimenpiteet ovat osoittautuneet oikeansuuntaisiksi sekä vaikutukset ovat olleet pysyviä.

Merkittävin toimintakulujen vähennys on tapahtunut henkilöstökuluissa, yhteensä 1,4 miljoonaa euroa verrattuna viime vuoden vastaavaan aikaan. Henkilöstökulujen jaksotukset eivät täysin vastaa toteumaa, joten ero tulee kaventumaan toisen vuosipuoliskon aikana. Henkilöstökulut ovat n puolet vastuualueen kuluista, joten henkilöstönkäytön suunnittelu on jatkuvan tarkastelun kohteena. Lomautukset on aloitettu ja ne tulevat toteutumaan suunnitellusti. Viime vuoden talousarvio yhteistoimintamenettelyssä päätettiin palveluverkko 2:n aiheuttavien toimipiste muutoksien henkilöstövaikutuksista. Tukipalvelujen osalta kaikki päätökset on viety toteutukseen.

Palveluverkkotyön vaikutukset näkyvät aineiden ja tarvikkeiden ostoissa. Esimerkiksi Elintarvikeostot olivat ensimmäisen vuosipuoliskon aikana 2,4 M€, vähennystä edelliseen vuoteen 0,4 Me. Asiaksmääriin liittyvien suurempien muutosten lisäksi tehdään koko ajan pienempiä, mutta pitkällä aikavälillä suuresti vaikuttavia toimenpiteitä, joilla on kustannuksia tasavia vaikutuksia. Yksi tällainen esimerkki on ruokapalveluiden tuotetilausvalikoiman supistaminen. Tuotetilauksilla tarkoitetaan yksiköiden muita kuin ateriatilauksia. Valikoiman

rajauksessa on käytetty perusteena tuotteiden hintaa, pakkauskokoa sekä tilausmääriä. Valikoimassa on edelleen tuotteita, joita käyttäen ateriat muodostavat ravitsemussuositusten mukaisen kokonaisuuden erilaiset erityisruokavaliot huomioiden.

Henkilöstökatsaus

Ensimmäisen vuosipuoliskon henkilöstömenojen toteutuma oli -368,9 M€, mikä on 7,1 M€ eli 2 % enemmän kuin vuoden 2025 vastaavan ajankohdan toteutuma. Tämänhetkisen toteuman mukaan henkilöstömenot ovat 3 % (9,6 M€) alle ko. ajankohdan talousarvion. Koko vuoden ennusteen mukaan henkilöstömenot toteutuisivat 0,4 %, (2,6 M€) alle talousarvion. Lomautusten ja sitä vastaavien säästösyistä otettujen palkattomien vapaiden sekä lomarahojen vapaiksi vaihtamisen säästövaikutus henkilöstömenoissa on ollut alkuvuoden aikana yhteensä 2,1 M€

Sopimuskorotukset toteutuivat alkuvuoden aikana seuraavasti: HYVTES:n mukainen 0,4 prosentin paikallinen järjestelyerä 1.11.2025 alkaen maksettiin takautuvasti maaliskuussa 2026. SOTE- ja Lääkärisopimukseen ei tullut uusia järjestelyvaraeriä. SOTE-sopimuksessa palkkavaikutukset aiheutuivat aiemmin sovitun paikallisen erän siirtämisestä, jota kompensoitiin määräaikailla prosentuaalisilla palkanlisillä. Lääkärisopimuksessa erien siirtämisestä johtuneet kertakorvaukset oli maksettu jo vuonna 2025, eikä alkuvuonna 2026 syntynyt tätä koskevia palkkavaikutuksia. Paikallisten erien siirtymisestä maksettiin tammikuussa joulukuun 2025 kokonaisansioihin perustuva kertakorvaus, ja huhtikuussa maksettiin tammi-maaliskuun 2026 ansioihin perustuva kertakorvaus (SOTE 2,0 %, HYVTES 1,0 %). SOTE-sopimuksen ja HYVTES:n tasopalkkauudistusten valmistelu käynnistyi alkuvuonna 2026. Uudistusta valmistelevaan perustettiin paikalliset palkkaustyöryhmät, joissa on valmisteltu uuden tasopalkkajärjestelmän paikallista käyttöönottoa.

Vuoden 2026 alusta toimeenpantiin määräaikaista muutoksia SOTE-sopimuksen, HYVTES:n ja Lääkärisopimuksen paikallisiin sopimukseen ja lisätöiden korvauksiin siten, että korvaustasoja alennettiin 10 % osana talouden sopeuttamistoimia.

Alkuvuoden 2026 aikana toimeenpantiin talousarviopäätökset palveluverkko 2:sta ja muista säästötoimenpiteistä mukaan luettuna henkilöstön lomautus sekä vaihtoehtoiset ratkaisut palkattomat vapaat säästösyistä sekä lomarahojen vaihtaminen vapaaksi.

Hyvinvointialueen kahdeksannet yhteistoimintaneuvottelut käynnistyivät helmikuussa. Neuvottelujen taustalla ollut johtamisjärjestelmän arviointiprojekti keskeytettiin maaliskuussa, minkä vuoksi neuvotteluja ei jatkettu, vaan ne päätettiin yhteisymmärryksessä työnantajan ja henkilöstön edustajien kesken.

Koko organisaatiota koskeva täyttölupamenettely on edelleen voimassa, ja siinä huomioidaan työkykyperusteisesti kuin myös tuotannollis-taloudellisin perustein uudelleensijoitettavat henkilöt.

Vakituisia rekrytointeja oli tarkastelujaksolla selvästi vähemmän haussa kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana, 1–6/2026: 193 tehtävää (1–6/2026: 487 tehtävää). Avoimia tehtäviä täytettiin ensisijaisesti uudelleensijoitettavilla työntekijöillä, erityisesti lähihoitajan ja sairaanhoitajan tehtävissä. Hakumenettelyssä olleet tehtävät painottuivat määräaikaisiin hoidon ja hoivan kesäsjaisuuksiin. Muu rekrytoinnit painottuivat lääkäreihin, sosiaalityöntekijöihin ja psykologeihin. Henkilöstön saatavuus avoinna oleviin tehtäviin oli kokonaisuutena erittäin hyvä.

Varahenkilöstössä on alkuvuoden ajan otettu pilottina käyttöön uutta sijaisenhaun järjestelmää. Sotenderissa on mahdollista hakea saman järjestelmän sisällä sekä varahenkilöitä että keikkalaisia. Järjestelmän käyttöönotto on edellyttänyt laajoja henkilöstön koulutuksia ja tiivistä palveluiden tukemista uuden järjestelmän käytössä. Lisäksi järjestelmän markkinointi ulkopuolisille keikkalaisille ja mukaan hakeutuneiden keikkalaisten haastattelut ovat työllistäneet huomattavasti. Tämä työ jatkuu olettavasti vielä pitkään loppuvuoteen. Palveluverkko 2: n toimeenpanoon liittyvät työntarjoaminen on osin hidastanut avoimien toimien täyttämistä, minkä henkilöstön määrä on ollut alkuvuoden aikana vajaat 10 alempi kuin vuoden 2025 lopulla.

Kesäkuun lopussa henkilömäärä oli vähentynyt 585 henkilöllä verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan ollen 12 653, joista 10 079 oli vakinaisia ja 2 574 määräaikaista. Henkilöstömäärä väheni kaikilla toimialoilla: konsernipalveluissa vähennystä oli 60 henkilöä (v. 2026: 1 777, joista 1466 vakinaista ja 311 määräaikaista), pelastustoimessa 3 henkilöä (v. 2026: 293, joista 252 vakinaista ja 41 määräaikaista) ja sotepalveluissa 525 henkilöä (v. 2026: 10 581, joista 8 361 vakinaista ja 2220 määräaikaista).

Tammi–kesäkuussa sairauspoissaoloja oli yhteensä 9 844 kalenteripäivää vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana (2026: 95 960 kpv, 2025: 105 804 kpv). Sairauspoissaoloja kertyi keskimäärin 17,3 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohden (2025: 18,4 kpv/htv) ja sairauspoissaoloprosentti 4,53 % kun vuonna 2025 vastaavana ajankohtana oli 4,81 %. Pelastuslaitoksella sairauspoissaolot lisääntyivät, ja sairauspoissaoloprosentti nousi 2,73 prosentista 3,76 prosenttiin (10,1 kpv/htv → 14,1 kpv/htv). Muilla toimialoilla sairauspoissaolot puolestaan vähenivät: konsernipalveluissa sairauspoissaoloprosentti oli 4,61 prosenttia (2025: 4,97 %) ja sairauspoissaolot 17,4 kpv/htv (2025: 18,7 kpv/htv), ja sotepalveluissa vastaavasti 4,53 prosenttia (2025: 4,84 %) ja 17,4 kpv/htv (2025: 18,6 kpv/htv).

Mitä kuuluu? – työhyvinvointikyselyn 2025 tuloksia on käsitelty työyhteisöissä ja kehittämissuunnitelmia laadittu alkuvuoden aikana. Nopean ns. pulssikyselyn käyttöönottoa valmisteltiin alkuvuodesta ja se saatiin käyttöön toukokuussa. Kuukauden 1.-10. päivinä avoinna olevan kyselyn tulokset raportoidaan osana Fokus-raportointia. Pulssikyselyssä pyydetään vastaamaan asteikolla 1-5 seuraaviin väittämiin: 1. Voin työssäni hyvin, 2. Olen tyytyväinen esihenkilöni ja työyksikköni johtamiseen ja 3. Suosittelisin omaa työpaikkaani tuttavilleni. Kolmen elokuun alkuun mennessä toteutuneen kyselyn tulokset olivat seuraavat:

Kuukausi	vastaajia kpl/pros	Voin työssäni hyvin	Olen tyytyväinen esihenkilöni ja työyksikköni johtamiseen	Suosittelisin omaa työpaikkaani tuttavilleni
Heinä	2503/20,2%	3,43	3,53	3,36
Kesä	2955/23,8%	3,37	3,47	3,27
Touko	3179/25,6%	3,41	3,47	3,32

Kaikki väittämät saivat heinäkuun alun kyselyssä kahta edellistä kyselyä paremmat arviot. Eniten oli parantunut oman työpaikan suosittelun arvio.

Talouskatsaus

Tammi-kesäkuun 2026 tulos toteutui -4,7 miljoonaa euroa alijäämäisenä. Tämä on edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan (-42,2 M€) verrattuna 37,7 miljoonaa euroa parempi. Jaksotettuun talousarvioon verrattuna tulos on 11,6 miljoonaa euroa parempi. Kesäkuussa aluevaltuuston hyväksymän muutostalousarvion tulostavoite vuodelle 2026 on + 4,05 miljoonaa euroa. Vuoden toiselle vuosipuoliskolle jää näin tulosparannuksen tavoitetta lähes 9 miljoonaa euroa.

Puolivuosikatsauksen perusteella koko vuoden tuloksen osalta ennustetaan 7,1 miljoonan euron ylijäämää. Ennuste on 3,1 miljoonaa euroa kevään muutettua talousarviota parempi. Ylijäämäennusteen parannus syntyy pääosin konsernipalveluiden toimialan toimintakatteen osalta.

Vuosien 2023–2025 kumulatiivisen alijäämän 308 miljoonaa euroa kattamisen suunnitelmaa tarkennettiin vuoden 2026 kevään muutostalousarvion yhteydessä. Alijäämien kattamiseen tähtäävä pitkän aikavälin toimenpideohjelma päivitettiin samassa yhteydessä. Muutostalousarvion mukaisesti alijäämien kattaminen alkaa jo vuoden 2026 aikana muutostalousarvion tulostavoitteen +4 miljoonaa euroa mukaisesti. Tilinpäätösennuste on vielä muutostalousarvion jälkeen parantunut.

Tammi-kesäkuun ulkoisten toimintatuottojen toteuma 79,9 miljoonaa euroa on 47 % koko vuoden talousarviosta ja 2,3 % edellisvuoden vastaavaa toteumaa parempi (1–6 2025, 78,1 M€). Asiaksmaksutuotot ovat kertyneet kaudelle jaksotetun talousarviota paremmin, myös myyntituotot, eli hoito- ja hoivapalveluiden laskutus muilta hyvinvointialueilta ja muilta toimijoilta on toteutunut jaksotettua talousarviota parempana.

Raportointikauden toimintakulut olivat -723,7 miljoonaa euroa, mikä on 100 % kaudelle jaksotetusta talousarviosta ja 2,2 % edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa (1–6 2026, 739,6 M€) vähemmän. Toimintakuluista palveluostot, 247,8 miljoonaa euroa ovat toteutuneet jaksolla edellisvuoden vertailukautta 17,6 miljoonaa euroa (- 6,5 %) pienempänä. Henkilöstökulut, 369 miljoonaa euroa, ovat kasvaneet edellisvuoden vertailuajankohtaan +2 %. Toimintakulut ovat myös muissa kululajeissa edellisvuoden kesäkuuta pienemmät, aineostot 47,6 miljoonaa euroa (- 1,1 %), avustukset 13,3 miljoonaa euroa (-8,8 %) ja muut toimintakulut 46 miljoonaa euroa (-7,8 %). Koko vuoden ennusteen mukaisesti ulkoisten toimintakulujen odotetaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisesti.

Lomapalkkavelan kehitys raportointikaudella verrattuna kesäkuun 2025 tilanteeseen on noin - 0,3 miljoonaa euroa. Lomapalkkavelkakirjauksen lopullinen summa vahvistuu tilinpäätöksen yhteydessä. Vertailu edelliseen vuoteen kertoo tarkastelujaksolta, että vanhoja lomiamia on saatu pidettyä edellisvuotta enemmän, mikä pienentää lomapalkkavelan määrää.

Koko vuoden tulosennusteessa huomioidaan kulujen ja tuottojen eriaikainen painottuminen kuukausille. Erityisesti kesäkuu ja joulukuu toteutuvat kulujen osalta raskaina. Kesäkuun tulosta rasittaa lomarahojen maksatuksesta aiheutuva henkilöstökulujen muita kuukausia suurempi toteuma. Tammi-kesäkuun negatiivisesta tuloksesta huolimatta loppuvuodelle odotetaan

tulosparannusta. Ennusteen toteutuminen edellyttää tarkkaa talouden johtamista ja kustannusseurantaa.

Tuloslaskelma (1000 €)	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Ennuste 2026	Poikkeama ENN-TA/M	Toteuma 1-6/2025	Toteuma 1-6/2026	Muutos 1-6 (2025-2026)	Muutos-% 1-6 (2025-2026)
TOIMINTATUOTOT	187 341	170 139	173 424	3 285	78 123	79 891	1 768	2,3
Myyntituotot	32 678	28 895	29 048	153	11 387	14 221	2 835	24,9
Maksutuotot	104 671	104 686	106 545	1 859	48 450	48 242	-208	-0,4
Tuet ja avustukset	30 504	20 549	21 834	1 285	9 732	8 803	-929	-9,5
Muut toimintatuotot	19 488	16 009	15 997	-12	8 555	8 626	71	0,8
TOIMINTAKULUT	-1 475 082	-1 437 042	-1 437 255	-212	-739 627	-723 669	15 958	-2,2
Henkilöstökulut	-714 378	-726 672	-724 100	2 573	-361 862	-368 956	-7 094	2,0
Palvelujen ostot	-536 671	-489 044	-494 047	-5 003	-265 106	-247 782	17 324	-6,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-97 364	-99 018	-98 147	871	-48 126	-47 594	532	-1,1
Avustukset	-30 399	-27 526	-27 564	-38	-14 602	-13 322	1 280	-8,8
Muut toimintakulut	-96 271	-94 781	-93 396	1 385	-49 932	-46 015	3 917	-7,8
TOIMINTAKATE	-1 287 742	-1 266 904	-1 263 831	3 073	-661 504	-643 778	17 726	-2,7
VALTION RAHOITUS	1 271 292	1 310 331	1 310 331	0	635 703	655 166	19 462	3,1
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-8 123	-11 500	-11 500	0	-2 529	-2 492	38	-1,5
VUOSIKATE	-24 572	31 928	35 000	3 073	-28 330	8 896	37 226	-131,4
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-28 242	-27 877	-27 877	0	-14 098	-13 635	463	-3,3
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT/SATUNNAISET ERÄT	0	0	0	0	0	0	0	0,0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-52 814	4 051	7 124	3 073	-42 428	-4 739	37 689	-88,8

Taulukko 4: Talouden toteuma 1–6 2026 (ulkoiset) ja tilinpäätösennuste

(1000 €)	Tilinpäätös 2025	Talousarvio 2026	Tilinpäätös ennuste 2026	Ennustettu poikkeama 2026	Muutos TPE 2026- TP 2025	Toteuma 1-6/2025	Toteuma 1-6/2026	Muutos 1-6 (2025-2026)	Muutos-% 1-6 (2025-2026)
TOIMINTAKATE	-1 287 742	-1 266 904	-1 263 527	3 377	24 215	-661 504	-643 778	17 726	-2,7
1 Konsernipalvelut	-10 682	-12 649	-9 625	3 024	1 057	-42 242	-5 993	36 249	-85,8
10 Strateginen johtaminen ja järjestäminen	-11 124	-11 143	-10 943	200	181	-6 873	-3 946	2 927	-42,6
11 Johtamisen tukipalvelut	-1 320	-2 997	-927	2 070	393	-1 476	1 907	3 384	-229,2
12 Palvelututannon tukipalvelut	1 761	1 491	2 245	754	483	-33 893	-3 955	29 938	-88,3
2 Pelastustoimi	-28 744	-30 149	-30 147	2	-1 403	-14 650	-14 995	-345	2,4
20 Keski-Suomen pelastuslaitos	-28 744	-30 149	-30 147	2	-1 403	-14 650	-14 995	-345	2,4
3 Sosiaali- ja terveyspalvelut	-1 248 316	-1 224 105	-1 223 755	350	24 561	-604 609	-622 790	-18 180	3,0
30 Perhe- ja sosiaalipalvelut	-195 767	-180 886	-180 582	304	15 184	-101 126	-93 444	7 682	-7,6
31 Ikäntyneiden ja vammaisten palvelut	-421 140	-409 514	-409 514	0	11 627	-203 117	-211 086	-7 969	3,9
33 Terveydenhuollon palvelut	-629 913	-631 944	-631 898	47	-1 985	-299 460	-318 381	-18 921	6,3
34 Sosiaali- ja terveyspalvelut yhteiset	-1 496	-1 761	-1 761	0	-265	-906	122	1 028	-113,4

Taulukko 5: Toimintakate sitova taso vastuualuittain (ulkoiset ja sisäiset erät)

Sopeuttamistoimenpiteiden edistyminen

Talousarvioon 2026 sisältyvän talouden sopeuttamisohjelman toimenpiteitä seurataan osana Fokus-raportointia kuukausittain. Tammi-kesäkuun raportointikaudella sopeuttamistoimenpiteitä on kirjattu toteutuneeksi 20,9 miljoonaa euroa, mikä on 86,2 % kaudelle jaksotetusta tavoitteesta ja 36 % koko vuoden tavoitteesta (58,5 M€). Sopeuttamistoimenpiteiden toteuttaminen on edennyt suurelta osin suunnitelman mukaisesti. Palveluverkkopäätöksen toimeenpanon pieni viivästyminen on osaltaan vaikuttanut myös sopeuttamistoimenpiteiden käynnistymiseen. Viivästyminen on saatu paikattua muilla toimenpiteillä.

Talouden sopeuttamistoimenpiteiden etenemistä seurataan osana hyvinvointialueen toiminnan ja talouden seurantamalli Fokusta kuukausittain. Toimenpiteiden toimeenpanoa ja säästötavoitteiden toteutumista seurataan eri organisaatiotasoilla ja mahdollisten ennustepoikkeamien osalta tuotetaan jatkuvaa operatiivisen toiminnan johtopäätöksiä.

Toimintamallin mukaisesti kokouksissa seurataan säännöllisesti edellisessä kokouksessa todettujen toimenpiteiden toteutumista ja aikataulua.

Seurantaraporteilla toimenpiteiden taloudelliset tavoitteet on jaksotettu, millä pyritään huomioimaan eri toimenpiteiden ajoittuminen eri kuukausille. Esimerkiksi henkilöstökulujen sopeuttamisen osalta alkuvuonna on seurattu lomautusten ja säästötoimenpiteisiin liittyen palkattomien vapaiden toteutumista. Koko vuodelle esitetystä tavoitteesta 2 miljoonaa euroa on toteutunut raportointikaudella noin 1,2 miljoonaa euroa. Vastaavasti lomapalkkavelan pienentymiseen tähtäävät toimenpiteet kirjataan vasta joulukuun toteumaan, joten niitä ei vielä kirjata toteutuneeksi tammi-kesäkuun raportointikaudelta. Puolivuosikatsauksen liitteessä esitetään Fokus-toimenpidekorttien seurantaraportti.

	Tavoite 1 000 € koko vuosi 2026	Toteuma 1 000 € 1-6/2026	Tot- %
Konsernipalvelut	16 279	6 949	43 %
Pelastustoimi	480	280	58 %
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	41 729	13 665	33 %
Yhteensä	58 488	20 894	36 %

Taulukko 6: Sopeuttamistoimenpiteiden toteuma 1–6 2026 toimialoittain

Investointien toteutuminen

Hyvinvointialue on hakenut muutosta vuoden 2026 lainanottovaltuuden muuttamiseksi. Hyvinvointialue sai lainanottovaltuuspäätöksen vuosien 2026–2029 investointisuunnitelman toteuttamiseen 12.2.2026. Lainanottovaltuutta myönnettiin 69,08 miljoonaa euroa. Investointisuunnitelmaan osasuunnitelmiin saatiin hyväksyvät päätökset ministeriöiltä (STM, SM) vasta huhtikuussa, joten vuoden 2026 investointeja ei ole voitu ensimmäisen vuosineljänneksen aikana käynnistää. Lisäksi lainanottovaltuuden muutospäätös sisältämän ehdon vuoksi investoinnit on voitu käynnistää kiireellisiä investointeja lukuun ottamatta vasta aluevaltuuston sitouduttua arviointimenettelyn toimenpiteisiin. Tämän vuoksi vuoden 2026 talousarvion investointiosassa on toteutunut pääosin vuoden 2025 investointisuunnitelmalta siirtyneitä investointikohteita.

Vuoden 2026 talousarvion investointiosassa on varattu 27,7 miljoonaa euroa taseinvestointeihin. Investoinneista kaudella 1–6 2026 on toteutunut 5,7 miljoonaa euroa. Tämä johtuu osin investointien käynnistämisen lykkääntymisestä ja toteuman siirtymisestä seuraavalle vuodelle.

Investointisuunnitelma (1000 €)	M/TA 2026	TOT 01-06/2026	ENN 06-12/2026	ENN 2026	Ero M/TA - ENN
Pysyvät vastaavat	27 696	5 703	15 742	21 446	6 250
Rakennukset	10 440	2 040	5 400	7 440	3 000
Laite- ja kalustohankinnat	5 289	1 206	1 568	2 774	2 515
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	10 967	2 457	7 775	10 232	735
Muut investoinnit	1 000	-	1 000	1 000	-
Laajakantoiset investoinnit	-	-	-	-	-
Rahoitusosuudet	620	58	562	620	-
Tiedot esitetty talousarvion investointiosan perusteella					

Taulukko 7: Investointien toteuma 1–6 2026

Rahoitusosan toteutuminen

	MTA	TOT
1 000 €	2026	1-6/2026

TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

Toiminnan rahavirta	31 928	8 896
Vuosikate	31 928	8 896
Investointien rahavirta	-27 076	-5 645
Investointimenot	-27 696	-5 703
Rahoitusosuudet investointimenoihin	620	58
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 852	3 251

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA

Lainakannan muutokset	-30 482	-163 613
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	21 290	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-27 100	-13 613
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-24 672	-150 000
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	139 881
Rahoituksen rahavirta	-30 482	-23 732
Rahavarojen muutos	-25 630	-20 481